

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r. ze zm.
(Tekst ujednolicony)

RAPORT Z WIZYTACJI

(profil praktyczny)

**dokonanej w dniach 24 – 25 listopada 2018
na kierunku „ekonomia” prowadzonym przez
Wydział Zamiejscowy w Ostrowi Mazowieckiej
Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku**

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	13
Dobre praktyki	13
Zalecenia	13
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	14
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	14
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	20
Dobre praktyki	21
Zalecenia	21
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	21
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	22
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	25
Dobre praktyki	26
Zalecenia	26
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	27
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	27
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	29
Dobre praktyki	30
Zalecenia	30
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	30
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	31
Dobre praktyki	32
Zalecenia	32
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	32
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	32

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	33
Dobre praktyki	34
Zalecenia	34
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	34
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	34
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	37
Dobre praktyki	38
Zalecenia	38
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	38
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	38
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	41
Dobre praktyki	41
Zalecenia	42
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	42
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Andrzej Cieślik, członek PKA

Członkowie:

1. prof. dr hab. Barbara Pogonowska, ekspert PKA
2. prof. dr hab. Magdalena Osińska, ekspert PKA
3. mgr Karolina Martyniak, ekspert ds. postępowania oceniającego
4. mgr Joanna Śledzik, ekspert ds. pracodawców
5. Anna Górka, ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” prowadzonym przez Wydział Zamiejscowy w Ostrowi Mazowieckiej Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2018/2019.

PKA w 2018 r. po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Prezydium PKA w *Uchwale Nr 467/2012 z dn. 25.10.2012 r. w sprawie powtórnej oceny jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia na Wydziale Nauk Ekonomicznych w Ostrowi Mazowieckiej Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku* wydało ocenę pozytywną, ale zwróciło uwagę na konieczność pełnego dostosowania prowadzonego kształcenia do przyjętego profilu praktycznego, w szczególności weryfikowania efektów kształcenia, zwiększenia wymiaru praktyk oraz zapewnienia odpowiedniego udziału zajęć realizowanych przez osoby z doświadczeniem praktycznym w rzeczywistych warunkach gospodarczych. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny, została opisana w punkcie 8 raportu.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego (ZO PKA) został opracowany po zapoznaniu się z następującymi źródłami informacji, zawartymi w: przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny, zintegrowanym systemem informacji o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on, portalem „Wybierz Studia” oraz stroną internetową Uczelni, a także na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, przeglądu infrastruktury dydaktycznej, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku i przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawcami.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	„ekonomia”	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil kształcenia	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina nauk ekonomicznych dyscypliny: ekonomia, finanse, nauki o zarządzaniu, prawo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów / 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	21 ECTS / 3 miesiące / 480 godzin	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	logistyka	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	-	54
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	-	-

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	ZADOWALAJĄCA
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	ZADOWALAJĄCA
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	ZADOWALAJĄCA
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W PEŁNI
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	ZADOWALAJĄCA
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	CZĘŚCIOWA
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	CZĘŚCIOWA
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	ZADOWALAJĄCA

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1.Koncepcja kształcenia

1.2.Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3.Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia na studiach pierwszego stopnia prowadzonych na Wydziale Zamiejscowym w Ostrowi Mazowieckiej na kierunku *ekonomia* w miarę dobrze wpisuje się w misję i strategię Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku uchwaloną przez senat Uczelni w dniu 31 sierpnia 2018 roku (uchwała nr 7). Misja tej Szkoły to ‘być uczelnią nowoczesną, osadzoną w regionie, silną kompetencjami swoich pracowników, studentów i absolwentów’. Natomiast zgodnie z przedstawionym raportem samooceny misją Uczelni jest „włączanie się w budowę nowoczesnego społeczeństwa wiedzy w północno-wschodniej Polsce, podejmowanie nowych wyzwań poprzez kształcenie i dokształcanie się studentów/pracowników dla gospodarki, zgodnie z reformą systemu nauki i szkolnictwa wyższego”. Ma to istotne znaczenie w odniesieniu do studentów i absolwentów studiów na kierunku ekonomia, ponieważ to absolwenci tego kierunku będą mieli kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego regionu, z którym Uczelnia jest mocno powiązana. Z kolei strategia Uczelni obejmuje następujące obszary rozwoju Uczelni: i) dydaktykę z wykorzystaniem metod aktywnych i zespołowych na bazie praktyki, ii) studia podyplomowe w tym studia MBA, iii) badania naukowe i rozpowszechnianie nowoczesnej wiedzy na rzecz regionu, iv) bazę materialną, v) potencjał kadrowy łączący doświadczenie praktyczne i teoretyczne, vi) współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, vii) zarządzanie kreatywne wyzwalające zaangażowanie społeczności całej uczelni, viii) umiędzynarodowienie. Strategia Uczelni nie mówi jednak nic na temat tworzenia i rozwoju oddziałów zamiejscowych.

Oferta edukacyjna Wydziału skierowana jest głównie do młodzieży oraz przedsiębiorców ze wschodniej części województwa mazowieckiego oraz województwa podlaskiego, a w szczególności ze Ostrowi Mazowieckiej oraz okolic, z których jest łatwy dojazd do Uczelni. W związku z tym kształcenie odbywa się w języku polskim. Celem kształcenia na studiach I stopnia jest na kierunku ekonomia jest ‘posiadanie przez studenta ogólnej wiedzy z zakresu nauk społecznych’. Wydział Zamiejscowy w Ostrowi Mazowieckiej kształci przede wszystkim przyszłe kadry sfery decyzyjnej, czyli kadry: instytucji samorządowych i rządowych, instytucji bankowych i ubezpieczeniowych, przedsiębiorstw (w tym gospodarstw rolnych), organizacji społecznych itp. Absolwent ma być przygotowany do podejmowania pracy m.in. na stanowiskach analityków, doradców finansowych, doradców w sprawach zarządzania projektami gospodarczymi, specjalistów w zakresie rachunkowości, handlu i usług, turystyki, logistyki w przedsiębiorstwie, międzynarodowych stosunków ekonomicznych, pośrednictwa i zarządzania nieruchomościami. Absolwent powinien być przygotowany do podjęcia kształcenia na studiach drugiego stopnia.

Przyjęte założenia odnośnie do sylwetki absolwenta/absolwentki studiów I stopnia realizowane są przez dobór specjalności oraz dobór treści kształcenia. Kształcenie prowadzone jest obecnie (i w latach poprzednich) tylko na jednej specjalności: *Logistyka*, natomiast w ofercie kierunku są nadal również specjalności: *Rachunkowość i system podatkowy*, *Handel i usługi*, *Administracja*, *Marketing i zarządzanie sprzedażą*. We wcześniejszych cyklach kształcenia

najczęściej wybieranym modulem specjalnościom był moduł „Rachunkowość i system podatkowy”.

Region Ostrowi Mazowieckiej charakteryzuje duża liczba przedsiębiorstw/firm transportowych. Z tego powodu studenci coraz częściej decydują się na wybór modułu przedmiotów specjalnościowych *Logistyka*. Kształcenie studentów w ramach modułu specjalnościowego „**Logistyka**” obejmuje zespół procesów i kontroli w sferze składowania i przepływu, między innymi – towarów i wyrobów gotowych. W czasach szybkich przemian gospodarczych logistyka nabiera coraz większego znaczenia. Specjaliści z zakresu logistyki natychmiast „wchłaniani są” przez rynek pracy. Od nabytych przez studentów w toku studiów umiejętności, zależy sprawność działania przedsiębiorstwa każdego typu: produkcyjnego, handlowego czy usługowego. Z uwagi na liczne rozmowy Dziekan Wydziału Zamiejscowego w Ostrowi Mazowieckiej dr Doroty Ostrowskiej z przedsiębiorcami tej branży i w odpowiedzi na ich zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników branży logistycznej, do programu i planu studiów kierunku Ekonomia, od roku akademickiego 2018/2019 wprowadzono nowy przedmiot specjalnościowy oraz przedmiot z zakresu kompetencji miękkich, tj.:

- Prawo usług logistycznych (przedmiot specjalnościowy),
- Etyka i psychologia w zarządzaniu (przedmiot z zakresu kompetencji miękkich).

Założeniem kształcenia studentów w ramach modułu specjalnościowego „**Rachunkowość i system podatkowy**” jest przekazanie wiedzy i ukształtowanie umiejętności księgowego ujmowania oraz prezentowania w sprawozdaniach finansowych wielu złożonych problemów praktyki gospodarczej, jak również umiejętności związanych z systemem podatkowym, np.: wskazanie obowiązujących ulg podatkowych, zweryfikowanie zeznania podatkowego, przeprowadzenie audytu podatkowego w celu optymalizacji opodatkowania i eliminacji błędów w firmie, przedsiębiorstwie bądź instytucji ect. Absolwenci tego modułu specjalnościowego są przygotowani do pracy w biurach rachunkowych i kancelariach doradztwa księgowego /lub prawnego, zajmując się doradztwem podatkowym, także w pionach finansowo-księgowych przedsiębiorstw, działach finansowych samorządu terytorialnego i regionalnych izbach obrachunkowych. Absolwenci kierunku ekonomia są przygotowani do pracy w firmach i spółkach jako specjaliści do spraw finansów i podatków.

Natomiast moduł specjalnościowy „**Administracja**” skierowany jest do studentów chcących podjąć pracę w szeroko rozumianej administracji, tj. w administracji rządowej i samorządowej, w organizacjach rządowych i pozarządowych, w różnego rodzaju instytucjach. Sprawnie funkcjonująca administracja, czy to w sferze publicznej czy prywatnej jest podbudową dla rozwoju całej gospodarki.

Z kolei moduł specjalnościowy „**Handel i usługi**” jest to specjalność przygotowująca do pracy w sektorze handlu i wszelkiego rodzaju usługach. Specjalność adresowana jest do przyszłych menedżerów i przedsiębiorców, pracowników administracji z zakresu handlu i usług. Studenci wybierający tę specjalizację zyskują ogólną wiedzę w zakresie handlu i usług. Dzięki temu na rynku pracy mogą być postrzegani jako niezwykle elastyczni pracownicy, którzy gotowi są do podejmowania wyzwań.

Wreszcie, moduł specjalnościowy „**Marketing i zarządzanie sprzedażą**” skupia się na zagadnieniach związanych z działaniami marketingowymi przedsiębiorstw, instytucji i organizacji. Daje wykształcenie pozwalające podjąć pracę w działach marketingu i sprzedaży

przedsiębiorstw każdej branży. Oprócz wiedzy teoretycznej studenci zdobywają praktyczne umiejętności.

W ocenie ZO PKA koncepcja kształcenia ocenianego kierunku odpowiada na potrzeby otoczenia gospodarczego i rynku pracy. W dłuższym okresie koncepcja ta może się jednak okazać trudna do utrzymania biorąc pod uwagę płytkość lokalnego rynku i związane z tym trudności z rekrutacją kandydatów na studia, które będą się nasilać w kolejnych latach.

W raporcie samooceny Uczelnia deklaruje, że „w trakcie tworzenia programu studiów przeanalizowano programy studiów realizowane na podobnych kierunkach studiów na uczelniach europejskich; wykorzystano doświadczenia partnerskich uczelni zagranicznych w kształceniu na kierunku Ekonomia”, ale nie podaje żadnych konkretnych przykładów wykorzystania wzorców zewnętrznych.

W raporcie samooceny Uczelnia zadeklarowała, że w koncepcji kształcenia oraz w realizowanym programie studiów brali udział praktycy życia gospodarczego, a program kształcenia był formułowany z uwzględnieniem aktualnych potrzeb rynku pracy, w szczególności w regionie. Program studiów jest na bieżąco modyfikowany pod wpływem sugestii pracodawców oraz studentów.

1.2.

Uczelnia nie jest uczelnią badawczą oraz nie ma uprawnień do nadawania stopni naukowych. W obszarze właściwym dla ocenianego kierunku studiów Wydział jako taki nie prowadzi własnych prac badawczych i rozwojowych. Natomiast część pracowników stara się prowadzić własne prace badawcze, a wyniki tych badań są publikowane w różnej formie, w szczególności w postaci monografii, rozdziałów w monografiach oraz artykułów. Z rozmów przeprowadzonych z pracownikami Uczelni wynika, że publikacje zawierające aktualne wyniki badań naukowych mają być uwzględniane w polecanej studentom literaturze obowiązkowej i uzupełniającej, jako pomoc naukowa przy realizacji szczegółowych zagadnień tematycznych dla poszczególnych przedmiotów. Według ich deklaracji w realizacji modułów kształcenia na Uczelni mają być wykorzystywane aktualne wyniki prac badawczo-rozwojowych, realizowanych zarówno przez uznanych w Polsce badaczy naukowych, jak również przez pracowników Uczelni. Nie znajduje to jednak w pełni odzwierciedlenia w sylabusach przedmiotów, w których przeważają jednak zdecydowanie standardowe podręczniki.

Przy Wydziale Zamiejscowym w Ostrowi Mazowieckiej od 10 lat funkcjonuje Koło Naukowe „[Economy&Society](#)”, którego opiekunem jest dr Dorota Ostrowska, i która motywuje jego członków do aktywności badawczo-naukowej, czego wyrazem są liczne publikacje w postaci książek oraz artykułów w prasie, głównie z Gazecie Finansowej. Członkowie Koła biorący udział w projektach badawczych uzyskują za swoją pracę honoraria z renomowanych wydawnictw naukowych. Na dzień 30 września 2018 r. Koło Naukowe liczyło 110 członków. Członkami Koła Naukowego są zarówno studenci jak i absolwenci, a także osoby związane z nauką i szkolnictwem wyższym.

1.3.

Na ocenianym kierunku Ekonomia prowadzone są studia pierwszego stopnia w trybie niestacjonarnym. Kształcenie przebiega według profilu praktycznego. Uczelnia oferuje kształcenie na 5 specjalnościach: Rachunkowość i system podatkowy, Handel i usługi, Administracja, Logistyka, Marketing i zarządzanie sprzedażą. Od kilku lat uruchamiana jest jedna specjalność: Logistyka, natomiast wcześniej była to Rachunkowość i system podatkowy.

Efekty kształcenia na kierunku *Ekonomia* studiów I stopnia zostały przyjęte Uchwałą Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych nr 5/2017 z dnia 14.05.2018 r. dla planu studiów obowiązującego od roku akad. 2018/2019. Zakładane kierunkowe efekty kształcenia zostały umiejscowione w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych, dyscyplinie ekonomia, finanse, nauki o zarządzaniu oraz w dziedzinie prawo. Efekty zostały opracowane z założeniem możliwości ich pogłębiania na studiach II stopnia.

Celem kształcenia na studiach I stopnia jest posiadanie ogólnej wiedzy z zakresu nauk społecznych. Planowane kierunkowe efekty są ukierunkowane na przygotowanie absolwentów/absolwentek do podejmowania pracy m.in. na stanowiskach analityków, doradców finansowych, doradców w sprawach zarządzania projektami gospodarczymi, specjalistów w zakresie rachunkowości, handlu i usług, turystyki, logistyki w przedsiębiorstwie, międzynarodowych stosunków gospodarczych, pośrednictwa i zarządzania nieruchomościami. W trakcie tworzenia programu i konstruowaniu efektów kształcenia korzystano z doświadczeń partnerskich uczelni zagranicznych oraz uwag praktyków i aktualnych potrzeb rynku pracy. Zgodnie z sylwetką absolwenta/absolwentki specjalności *Logistyka* nabędą oni wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne w zakresie „procesów i kontroli w sferze składowania i przepływu, między innymi – towarów i wyrobów gotowych”; kończącej specjalność *Rachunkowość i system podatkowy* „są przygotowani do pracy w biurach rachunkowych i kancelariach doradztwa księgowego lub/ i prawnego, zajmując się doradztwem podatkowym, także w pionach finansowo-księgowych przedsiębiorstw, działach finansowych samorządu terytorialnego i regionalnych izbach obrachunkowych”; studiujący specjalność *Handel i usługi* zostaną przygotowani „do pracy w sektorze handlu i wszelkiego rodzaju usługach”; specjalność *Administracja* umożliwi im zatrudnienie w „administracji rządowej i samorządowej, w organizacjach rządowych i pozarządowych, w różnego rodzaju instytucjach”; kończącej specjalność *Rachunkowość i system podatkowy* nabędą „umiejętności księgowego ujmowania oraz prezentowania w sprawozdaniach finansowych wielu złożonych problemów praktyki gospodarczej, jak również umiejętności związanych z systemem podatkowym, np.: wskazanie obowiązujących ulg podatkowych, zweryfikowanie zeznania podatkowego, przeprowadzenie audytu podatkowego w celu optymalizacji opodatkowania i eliminacji błędów w firmie, przedsiębiorstwie bądź instytucji”; specjalność *Marketing i zarządzanie sprzedażą* oferuje „wyszkolenie pozwalające podjąć pracę w działach marketingu i sprzedaży przedsiębiorstw każdej branży”. Sylwetki absolwentów/absolwentek odnośnych specjalności zostały opisane na zadowalającym poziomie.

Dla ocenianego kierunku sformułowano ogółem 54 kierunkowe efekty kształcenia, w tym 16 z zakresu wiedzy, 29 z zakresu umiejętności oraz 9 - kompetencji społecznych. Stwierdza się, że występują dość duże podobieństwa efektów z zakresu wiedzy z efektami obszarowymi tj. między K-W05 i S1P_W05, K-W08 i S1P_W08 oraz K-W09 S1P_W010, pozostałe efekty kierunkowe nie stanowią powielenia efektów obszarowych. Efekt K_W11 („posiada wiedzę z zakresu metod analizy matematycznej oraz algebry liniowej, niezbędną do studiowania zjawisk zachodzących w ekonomii”) należy ocenić jako trudny do zrealizowania ze względu na niski wymiar przedmiotu Matematyka (12 g. wykładu i 7 g. ćwiczeń). Wątpliwości budzi brak szerszego odniesienia efektów z zakresu wiedzy do dyscypliny finanse, nauk o zarządzaniu (1 efekt: K_W08) oraz obszaru prawo (2 efekty: podstawowa wiedza o normach i regułach prawnych: K_W07 oraz prawo autorskie: K_W09). Natomiast wskazano aż cztery efekty

powiązane ze specjalnością *Logistyka* (K_W13, K_W14, K_W15, K_W16) – w sytuacji, gdy logistyka jako przedmiot nie występuje w modułach obowiązkowych kierunku. Wątpliwości budzi sformułowanie efektu K_W07, który obejmuje znajomość norm etycznych - Etyka jest wyłącznie jednym z czterech przedmiotów do wyboru w grupie nauk humanistycznych lub społecznych. Efekty z zakresu umiejętności nie stanowią literalnego powielenia efektów obszarowych - występuje przewaga efektów powiązanych z obszarem ekonomii i finansów natomiast nauki o zarządzaniu są reprezentowane przez 4 efekty (K_U16, K_U10, K_U16, K_U29), prawo – przez 1 (K_U13). Efekt K_U05 budzi wątpliwości (umiejętność „rozumienia roli i miejsca ekonometrii”) z uwagi na status przedmiotu Ekonometria (do wyboru). Wskazano aż 4 efekty z obszaru specjalności *Logistyka* (K_U25, K_U26, K_U27, K_U28). Efekty z zakresu kompetencji społecznych sformułowano prawidłowo np. „potrafi pracować w grupie, przyjmując w niej różne role” (K_K02) jednakże z wyraźnym zorientowaniem na aspekt jednostkowy a nie społeczny. Efekt K_K04 jest powieleniem efektu obszarowego S1P_K04.

Kierunkowe efekty kształcenia odpowiadają w wystarczającym stopniu specyfice profilu praktycznego: student posiada umiejętności „pozyskiwania, analizowania, prezentowania i interpretowania danych statystycznych w kategoriach statystyki opisowej” (K_U04), „analizuje proponowane rozwiązania konkretnych problemów ekonomicznych i proponuje w tym zakresie odpowiednie rozstrzygnięcia” (K_U08), posiada umiejętność „stosowania zasad rachunkowości i księgowania; sporządzania sprawozdań finansowych; wykorzystywania wiedzy rachunkowej w decyzjach strategicznych i operacyjnych przedsiębiorstw” (K_U11); posiada umiejętność „...wiązania wyników analizy ekonomicznej z systemami decyzyjnymi przedsiębiorstw i organizacji” (K_U16); dokonywania analizy struktury budżetu i rozumienia zagrożeń nadmiernego deficytu budżetowego (K_U17). Realizację efektów w tym zakresie oraz możliwość dalszej edukacji zapewniają przedmioty modułu podstawowego: Matematyka, Statystyka, Prawo, Rachunkowość, Mikroekonomia, Makroekonomia, Podstawy zarządzania; przedmioty modułu kierunkowego: Polityka gospodarcza, Analiza ekonomiczna, Finanse, Rynki finansowe, Bankowość, Finanse przedsiębiorstw. Również przedmioty modułu specjalnościowego (po 4 dla każdej specjalności) można uznać za wystarczającą realizację efektów profilu praktycznego. Aktualnie uruchomiona specjalność *Logistyka* przewiduje przedmioty: Wprowadzenie do dystrybucji, Logistyka transportu, Prawo usług logistycznych, Rynek usług logistycznych (prawidłowo skonstruowane sylabusy tzn. zawierające opis efektów przedmiotowych - przewidują realizację efektów praktycznych). Osiągnięcie efektów właściwych dla profilu praktycznego zapewnia prowadzony przez osoby z praktyki moduł Funkcjonowanie i rozwój organizacji (wymiar 56 g.).

Należy stwierdzić jednak, iż umiejętności praktyczne w ramach efektów kierunkowych są nadreprezentowane dla logistyki (K_U25, K_U27, K_U28 – efekt K_U26 ze względu na literówkę jest nieczytelny).

W opisie kierunkowych efektów kształcenia występują 3 efekty odnoszące się do umiejętności językowych, w tym planuje się, że student „ma umiejętności w zakresie nauk ekonomicznych zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego” (K_U24). Należy sądzić, że jest to zawyżenie możliwości realizacji tego efektu ponieważ na studiach przewiduje się tylko 56 godzin nauki języka obcego. Sylabus języka angielskiego dla semestru 3 i 4 przewiduje egzamin jako formę weryfikacji umiejętności językowych jednakże nie określa charakteru tego egzaminu (efekt Z_U08 także w

sylabusie dla semestru 1 i 2 przewiduje umiejętności na poziomie B2 w zakresie nauk o zarządzaniu). Na kierunku *Ekonomia* nie są oferowane przedmioty w języku obcym, w tym angielskim.

Efekt kierunkowy dotyczący praktyki „wykorzystuje zdobytą wiedzę z uwzględnieniem umiejętności nabytych podczas praktyki zawodowej” (K_U21) opracowano prawidłowo.

Podstawową przeszkodą dla pełnej analizy przedmiotowych efektów kształcenia (sylabusów) oraz ich powiązania z efektami kierunkowymi jest brak standardu koncepcji prezentacji owych efektów. Sylabusy nie są opracowane w jednolity sposób. Konstrukcja części sylabusów oparta jest na następującej zasadzie: autor/autorka wskazuje kilka planowanych efektów przedmiotowych, które oznacza symbolem EK z dolnym indeksem liczbowym (1, 2 itd.), i równolegle przyporządkowuje im efekty kierunkowe (efekty przedmiotowe są również wskazywane w miejscu podania „Sposobu weryfikacji efektu kształcenia”). Według tej zasady jest skonstruowany sylabus do przedmiotu Etyka i psychologia zarządzania (niezrozumiałe jest odniesienie się do efektu K_U04, który dotyczy pozyskiwania i interpretowania danych statystycznych), Socjologia (niezrozumiałe jest odniesienie się do efektu K_U05, który dotyczy ekonometrii), Finanse publiczne, Gospodarka regionalna, Finanse, Makroekonomia, Międzynarodowe stosunki gospodarcze, Ochrona własności intelektualnej, Podstawy zarządzania, Prawo usług logistycznych, Prawo, Rachunkowość, Rynek usług logistycznych, Technologia informacyjna, Wprowadzenie do dystrybucji. Wymienione w powyższych sylabusach przedmiotowe efekty kształcenia zostały opisane w zasadzie trafnie. Jak już wskazano – w tej grupie sylabusów nie powtarza się efektów kierunkowych natomiast uwzględnia cele i specyfikę przedmiotu.

Pozostałe sylabusy zostały opracowane według odmiennego wzoru tj. **nie konstruuje się w ogóle** efektów przedmiotowych jedynie przytacza efekty kierunkowe (nie łącząc ich z treściami programowymi) i wskazuje na związek z efektami obszarowymi. Według takiej zasady opracowany jest sylabus do przedmiotu Polityka gospodarcza, Analiza finansowa, Finanse przedsiębiorstw, Inkubator przedsiębiorczości, Mikroekonomia, Polityka społeczna, Rynki finansowe, Bankowość i ubezpieczenia, Moduł praktyczny (praktyka zawodowa). Należy podkreślić, że przedmiotowe efekty kształcenia obu sylabusów przedmiotu Język angielski są wadliwie przypisane: powinno być K_024 - jest (K)Z_U08. Podobne błędy są również w sylabusie przedmiotu Ochrona własności intelektualnej. Brak przedmiotowych efektów kształcenia na poziomie kształcenia ogólnego, podstawowego i kierunkowego należy uznać za bardzo poważne niedociągnięcie.

Na podstawie analizy efektów przedmiotowych przedstawionych w sylabusach stwierdza się, że nie są realizowane (bądź błędnie przypisane) następujące kierunkowe efekty kształcenia: K_W13, K_U11, K_U12, K_U22, K_U23, K_U24, K_U29, K_K09.

Stwierdza się **brak** sylabusów do przedmiotu: Seminarium dyplomowe; z obszaru nauk humanistycznych lub nauk społecznych (do wyboru): Psychologia, Etyka (jest sylabus Etyki i psychologii zarządzania) oraz Filozofii; brak sylabusów dla 12 przedmiotów do wyboru (są sylabusy do przedmiotu: Finanse publiczne, Inkubator przedsiębiorczości, Prawo usług logistycznych – brak takiego przedmiotu); nie ma sylabusów do jakichkolwiek przedmiotów dla specjalności Rachunkowość i system podatkowy, Handel i usługi, Administracja, Marketing i zarządzanie sprzedażą; dla Logistyki - brak sylabusa do przedmiotu Logistyka obsługi klienta.

Opracowane kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia **nie mogą** zatem tworzyć spójnego systemu.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Ogólna koncepcja kształcenia jest zasadniczo zgodna z misją oraz strategią uczelni i na dzień dzisiejszy jest właściwa. Jednak w dłuższym okresie jednak koncepcja ta może okazać się trudna do utrzymania. W szczególności, opieranie się tylko na rynku lokalnym może być niemożliwe do wykonania biorąc pod uwagę niż demograficzny i malejącą liczbę absolwentów szkół średnich w Polsce, a także to, że liczba osób ze starszego pokolenia, które chciałyby uzupełniać swoją wiedzę na studiach wyższych, systematycznie maleje. Uczelnia co prawda zadeklarowała, że w trakcie tworzenia programu studiów przeanalizowano programy studiów realizowane na podobnych kierunkach studiów na uczelniach europejskich; wykorzystano doświadczenia partnerskich uczelni zagranicznych w kształceniu na kierunku *Ekonomia*, ale nie podała żadnych konkretnych przykładów wykorzystania wzorców zewnętrznych. Pracownicy Uczelni co prawda zadeklarowali, że w realizowanym programie studiów uwzględniają wyniki najnowszych badań naukowych oraz prac rozwojowych z obszarów ekonomii, zarządzania, oraz finansów, ale nie potrafili podać żadnych konkretnych przykładów tych zastosowań i nie znalazły się one w sylabusach oferowanych przedmiotów.

Kierunkowe efekty kształcenia nie są w sposób wystarczający powiązane z obszarem/ dziedziną prawa, co oznacza, że umiejscowienie kierunku *Ekonomia* w deklarowanym obszarze kształcenia nie jest prawidłowe. Natomiast silne powiązanie kierunkowych efektów kształcenia z dziedziną logistyki może sugerować nie tylko koncentrację na tej specjalności (aktualne zapotrzebowanie na rynku pracy), wykluczające inne specjalności lecz rodzi także wątpliwości z przyporządkowaniem koncepcji kształcenia do dyscypliny ekonomia. Brak opracowania przedmiotowych efektów kształcenia dla wszystkich przedmiotów w sposób istotny podważa prawidłowość i spójność koncepcji kształcenia na kierunku *Ekonomia*. Brakuje wielu sylabusów, w tym wszystkich do specjalności innych niż *Logistyka*.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. należy uwzględnić w planach rozwoju koncepcji kształcenia tendencje rozwojowe zachodzące w obrębie branży odpowiadającej zakresowi działalności zawodowej właściwemu dla ocenianego kierunku.
2. należy uwzględnić wzorce i doświadczenia krajowe oraz międzynarodowe w koncepcji kształcenia.
3. należy wprowadzić elementy oryginalności oraz nowatorstwa koncepcji kształcenia w zakresie efektów kształcenia, programu studiów oraz organizacji kształcenia w odniesieniu do kierunków studiów o podobnych celach i zakresie kształcenia.
4. należy wykorzystać osiągnięcia badawczo-rozwojowe w opracowaniu koncepcji kształcenia oraz w realizacji programu kształcenia, w szczególności w odniesieniu do możliwości nabywania przez studentów kompetencji zawodowych.
5. należy podjąć prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej, związanych z kierunkiem studiów, a także wykorzystać wyniki tych prac w projektowaniu koncepcji na ocenianym kierunku, jak również w jego realizacji i doskonaleniu.

6. należy nawiązać krajową oraz międzynarodową współpracę z podmiotami edukacyjnymi, które będą miały wpływ na koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku, określania efektów kształcenia i programu studiów, a także sposoby realizacji procesu dydaktycznego.
7. Ze względu na brak wystarczającej liczby kierunkowych efektów kształcenia z obszaru prawa należy zrezygnować z przypisania kierunku *Ekonomia* do tej dziedziny/obszaru.
8. Należy skorygować dotychczasowy wadliwy system braku przedmiotowych efektów kształcenia oraz poprawić przypisanie efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych w przypadku obu sylabusów do przedmiotu Język angielski oraz sylabusu przedmiotu Ochrona własności intelektualnej.
9. Należy wprowadzić przedmiotowe efekty kształcenia dla efektów kierunkowych: K_W13, K_U11, K_U12, K_U22, K_U23, K_U24, K_U29, K_K09.
10. Należy uzupełnić brakujące sylabusy.

W odpowiedzi na raport z wizytacji (str. 2-5 odpowiedzi) Uczelnia poinformowała, że jest obecnie w trakcie podejmowania działań naprawczych mających na celu realizację zaleceń dotyczących omawianego kryterium. W szczególności, Uczelnia zadeklarowała wdrożenie doświadczeń międzynarodowych w pracy ze studentami na ocenianym kierunku, rozpoczęcie prac nad zmianami w programach studiów i organizacji kształcenia, zintensyfikowanie prac rozwojowych i przedyskutowanie wykorzystania tych prac w obszarach działalności naukowej związanych z kierunkiem studiów na planowanym spotkaniu władz uczelni z pracownikami naukowymi, a także dostosowanie efektów kształcenia do zleceń zawartych w raporcie z wizytacji. Biorąc pod uwagę deklaracyjny charakter podjętych działań nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny tego kryterium.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Program studiów jest usytuowany na poziomie zadowalającym w obszarowych i kierunkowych efektach kształcenia oraz odpowiada Misji i Strategii WSZiF. W strukturze programu studiów niestacjonarnych I stopnia, który obowiązuje od roku akad. 2018/2019 występują następujące moduły: kształcenia ogólnego, podstawowy, kierunkowy, przedmiotów do wyboru (nie mniej niż 30% pkt ECTS) oraz moduł specjalnościowy. Podział na moduły nie budzi zastrzeżeń.

Konstrukcja modułu kształcenia ogólnego (wymiarowi 116 g. przypisano 26 pkt ECTS) jest prawidłowa: obejmuje m.in. język obcy (tnz. angielski), przedmioty: Ochrona własności intelektualnej, Technologia informacyjna, Przedmiot z obszaru nauk humanistycznych lub nauk społecznych: Socjologia, Psychologia, Etyka (dostępny sylabus nosi nazwę Etyka i psychologia

zarządzania), Filozofia. Dobór przedmiotów modułu kształcenia podstawowego (253 godziny i 44 pkt ECTS) oraz modułu kształcenia kierunkowego (265 godzin oraz 51 pkt ECTS) należy uznać za trafny w sensie zapewnienia podstaw wiedzy i umiejętności wchodzących w zakres dziedziny nauk ekonomicznych z zastrzeżeniem, które odnosi się do wąskiego zakresu nauk prawnych (jeden przedmiot – Prawo, 35 g.). Moduł przedmiotów do wyboru (łącznie 252 godziny i 78 pkt ECTS) obejmuje: przedmioty specjalnościowe (84 godziny oraz 20 pkt ECTS), Seminarium dyplomowe (42 godziny i 15 pkt ECTS), Praktyki zawodowe (480 godzin – według planu studiów i 510 według sylabusów oraz 21 pkt ECTS), grupę wykładów (wymiar 16 godzin) prowadzonych przez praktyków (dotychczasowe tematy): Ryzyko inwestowania na rynku nieruchomości, Zewnętrzne i wewnętrzne źródła finansowania działalności gospodarczej, Instrumenty zabezpieczenia emerytalno-rentowego, Bankowe instrumenty finansowe, Rynek ubezpieczeń majątkowych w Polsce (56 godzin i 2 pkt ECTS) oraz 3 ‘przedmioty do wyboru’. Zgodnie z planem studiów obowiązującym od roku akad. 2018/2019, każdy z trzech ‘przedmiotów do wyboru’ jest w wymiarze 14 godzin (łącznie 42 godziny) i posiada wartość 4 ECTS (łącznie 12 ECTS). Natomiast zgodnie z ‘siatką planu zajęć’ od roku akad. 2018/2019, wymiar ten wynosi 70 godzin (liczba pkt ECTS to również 12). Źródeł rozbieżności w wymiarze przeznaczonym na ‘przedmioty do wyboru’ należy upatrywać w zróżnicowanej liczbie godzin przeznaczonych dla poszczególnych przedmiotów – ich lista (14 pozycji) znajduje się na planie studiów obowiązującym od roku akad. 2017/2018. W planie studiów obowiązującym od roku akad. 2018/2019 wykazane przedmioty do wyboru (Inkubator przedsiębiorczości, Metody oceny projektów gospodarczych – brak sylabusu, Rynek nieruchomości – brak sylabusu) mają wymiar 14 godzin. Powyższe rozwiązanie (zróżnicowanie godzinowego wymiaru przedmiotów) nie pozwala na uznanie, że moduł przedmiotów do wyboru zawiera się w liczbie 252 godzin – wymiar kształcenia wynosi 224 godziny. Tym samym plan studiów nie jest konsekwentnie konstruowany.

Dla ocenianego kierunku zostały określone wskaźniki ilościowe związane z nakładem pracy studenta wymagane dla prawidłowej realizacji procesu kształcenia. W Tabeli 3 (Raport samooceny) podaje się, że przyporządkowana do zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów liczba ECTS wynosi 178 pkt. Dane te budzą wątpliwości podobnie jak informacja, że liczba godzin zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość ma wartość 78 pkt ECTS. Brak danych na temat systemu kształcenia w formie e-learningowej, z informacji uzyskanych od władz Wydziału wynika, że na kierunku *Ekonomia* nie jest realizowane kształcenie w trybie e-learningowym. Natomiast w planie zajęć semestru zimowego dla przedmiotu Finanse oraz Finanse przedsiębiorstw (wykład i ćwiczenia) znajduje się zapis, że „pozostałe godziny przez platformę elearningową”. Niestety nie można określić, jaki jest wymiar godzinowy tych zajęć, przy czym Zespół PKA otrzymał wyjaśnienie, że konwencja tej elearningowej formy jest pasywna i polega na przekazywaniu studentom/studentkom materiałów dydaktycznych przez platformę.

Nie podano liczby pkt ECTS przyporządkowanej modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, które służą zdobywaniu umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych. Natomiast liczba 518 godzin prowadzonych przez nauczycieli praktyków została odniesiona do łącznej liczby 806 godzin przeprowadzonych w roku akademickim 2018/2019 – stanowiąc 64,27% tej wartości. Przyjmując te dane można stwierdzić, że procentowy udział zajęć

związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym jest właściwy dla programu kształcenia o profilu praktycznym. Na pozytywną ocenę zasługuje wpisanie do planu studiów grupy wykładów prowadzonych przez praktyków (Funkcjonowanie i rozwój organizacji, wymiar 58 g., w tym 28 g. ćwiczeń), oraz umieszczenie w planie kształcenia przedmiotów postulowanych przez pracodawców regionu: Prawo usług logistycznych (przedmiot specjalnościowy), oraz Etyka i psychologia w zarządzaniu (przedmiot z zakresu kompetencji miękkich). W ramach tej ostatniej grupy zamierza się wprowadzić 8 przedmiotów do wyboru m.in. Planowanie kariery, Prezentacje multimedialne i wystąpienia publiczne.

W sylabusach określono poprawnie strukturę nakładu pracy własnej studenta natomiast nie wyodrębniono stosowanych metod dydaktycznych – ich opis stanowi komponent przyjętych sposobów weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia: dyskusje i aktywność na zajęciach, prace domowe, prezentacja projektu, rozwiązywanie zadań w trakcie zajęć i w ramach prac domowych, praca w grupie. Przyjęte sposoby weryfikacji efektów kształcenia, to: egzamin pisemny/ egzamin ustny, kolokwium, test, rozwiązywanie zadań wraz z interpretacją wyników. W przypadku wskazania kilku sposobów weryfikacji efektów kształcenia nie podawano składowych oceny końcowej – wyjątkiem są Finanse publiczne i Ochrona własności intelektualnej. Sylabusy przedmiotu Prawo usług logistycznych, Prawo, Rachunkowość oraz Technologia informacyjna jako jedyne podają powiązanie skali ocen z procentem uzyskanych punktów.

Analiza modułu przedmiotów do wyboru skłania do wniosku, iż określony jako 30% udział w programie kształcenia nie jest w praktyce realizowany z następujących powodów. Studenci/studentki w zasadzie nie wybierają specjalności - uruchamiana jest tylko jedna (zdaniem władz Wydziału studenci/studentki się umawiają jednakże brak opisu struktury kształcenia na innych niż *Logistyka* specjalnościach czyni ten wybór trudnym do przeprowadzenia). Brak faktycznego wyboru seminarium dyplomowego – od kilku lat jest uruchamiane tylko jedno (w tym przypadku władze Wydziału zapewniają, że jeśli liczba studiujących na danym roku będzie relatywnie wysoka – pojawią się dodatkowe oferty seminaryjne). Brak wyboru języka obcego – do dyspozycji jest tylko język angielski. Po skorygowaniu podawanej liczby godzin dla grupy 'przedmioty do wyboru' - pozostają w module przedmiotów do wyboru 224 godziny. W konsekwencji podważenia możliwości wyboru specjalności (84 godziny) i seminarium dyplomowego (42 godziny) - zostaje 98 godzin faktycznie wybieralnych. W przeliczeniu na pkt ECTS z 78 zostają 43 pkt, czyli 21,6% ogólnej liczby ECTS przypisanych do kierunku, a zatem mniej niż wymagane 30%.

Sekwencja przedmiotów w planie studiów jest w zasadzie prawidłowa z wyłączeniem usytuowania przedmiotu Gospodarka regionalna w semestrze 1 – przedmiot powinien być prowadzony później tj. po realizacji Polityki gospodarczej, która jest umieszczona dopiero w semestrze 4. Natomiast za istotny błąd należy uznać wybór seminarium dyplomowego (semestr 4) przed wyborem i rozpoczęciem kształcenia w ramach specjalności (semestr 5 i 6).

Ocenę zgodności koncepcji kształcenia z profilem praktycznym obniża brak wykorzystywania standardowego oprogramowania komputerowego w ramach takich przedmiotów jak Rachunkowość czy przedmiotów specjalności *Logistyka*.

2.2.

Metody weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia stanowią integralną część sylabusów. Jak już wspomniano w niektórych sylabusach zostało to opracowane bardzo dokładnie: test

zaliczający wykłady, zaliczenie ćwiczeń na podstawie wykonanych zadań przy użyciu specjalistycznego oprogramowania (Technologia informacyjna), w pozostałych sylabusach występuje jedna metoda weryfikacji np. egzamin pisemny (Socjologia) bądź podaje się kilka metod weryfikacji: egzamin, prace domowe aktywność na zajęciach (bez wskazania składowych oceny końcowej). Oba sylabusy języka angielskiego nie przewidują pracy studentów/studentek w laboratoriach czy też formy „słuchanie” (metody weryfikacji wiedzy, to: sprawdzian pisemny, pisemne i ustne prace domowe, egzamin, dyskusja, praca w grupie na zajęciach). Uzyskanie poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego jest zatem wątpliwe. Niedosyt budzą również 3 sylabusy praktyk zawodowych: powtarzającą się formą weryfikacji efektów kształcenia jest „Dyskusja, karta przebiegu praktyki zawodowej”.

Na ocenianym kierunku przewidziano jako obowiązkowe odbywanie praktyk przez studentów/studentki w semestrze 1, 3 i 5 – zgodnie z sylabusami oraz załącznikiem nr 8 do zarządzenie nr RK.021.30.2018, bądź w semestrze 2, 3 i 5, jak podaje plan studiów. Należy stwierdzić, że dane dotyczące łącznego wymiaru praktyk również nie są jednoznaczne: zgodnie z wymiarem podanym w sylabusach jest to 510 godzin natomiast zgodnie z planem studiów - 480. Dokumentem regulującym praktykę zawodową jest zarządzenie nr RK.021.30.2018 Rektora Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku z dnia 30 października 2018 r. Zarządzenie określa regulamin studenckich praktyk zawodowych oraz dokumenty niezbędne do odbycia praktyki m.in. ramowy plan oraz wzór wniosku o przyjęcie na praktykę zawodową. Zarządzenie reguluje również możliwość uzyskania przez studenta zaliczenia praktyki na podstawie udokumentowanej pracy zawodowej, zgodnej z profilem kształcenia na kierunku *Ekonomia*. Zgodnie z nową dyspozycją student musi przedstawić szereg dokumentów, na podstawie których Dziekan wydaje decyzje o zwolnieniu z praktyki zawodowej. Lista wymaganych potwierdzeń znajduje się w załączniku numer 8 do zarządzenie nr RK.021.30.2018. Należy sądzić, iż wymagane przedstawienie: analizy działalności (za ostatnie pół roku) mojej/naszej organizacji, w której pracuję; co można uznać za sukcesy, a co za niepowodzenia (z uzasadnieniem) – semestr I; propozycję działań, które mogą podnieść efektywność/jakość pracy na moim stanowisku i w mojej organizacji - semestr III; Analizę SWOT (za ostatni rok) mojej organizacji, w której pracuję. Co można uznać za sukcesy, a co za niepowodzenia (z uzasadnieniem), oraz propozycję działań, które mogą podnieść efektywność/jakość pracy na moim stanowisku/w mojej organizacji – semestr V, w stopniu znaczącym przyczynią się do weryfikacji zakładanych w ramach praktyk efektów kształcenia.

Sprawozdania studentów kierunku *Ekonomia* z odbytych praktyk, prezentowane są w formie Dziennika Praktyk i nie odnoszą się w sposób bezpośredni do poszczególnych efektów kształcenia, ze względu na bardzo ogólną formę opisową dokumentu. Zawiera on bowiem uniwersalny opis obowiązków pełnionych przez studenta podczas praktyki zawodowej. Osobą koordynującą proces praktyk zawodowych i jednocześnie opiekunem praktyki jest Dziekan Wydziału. Do jej obowiązków należy nadzór dydaktyczno-wychowawczy oraz wsparcie studentów w znalezieniu podmiotu, w którym będą mogli odbywać praktykę zawodową. Informacje dotyczące całej procedury są przekazywane studentom podczas spotkania organizowanego przez Dziekan lub podczas zajęć. Weryfikacja efektów kształcenia osiągniętych podczas praktyki zawodowej odbywa się podczas nieformalnej rozmowy, którą inicjuje opiekun praktyk. W dokumentacji dotyczącej praktyki nie ma wzmianki o tym, czy student osiągnął zakładane efekty kształcenia. Należy podkreślić, że zgodnie z planem studiów odbywający

praktyki powinni opracować w ramach każdej z praktyk projekt (przeznacza się nań po 2 albo 3 godziny), zespół PKA nie otrzymał do wyglądu tego typu prac.

Efekty przedmiotowe dla wszystkich trzech sylabusów praktyk zawodowych nie zostały opisane (przypada im jedynie efekty kierunkowe w powiązaniu z efektami obszarowymi). Udostępnione (wypełnione) 'wnioski o uznanie pracy zawodowej jako praktyki studenckiej' wskazują jednak na zgodność realizowanych obowiązków ze specyfiką kierunku *Ekonomia*. Ponadto treści programowe są identyczne we wszystkich trzech sylabusach.

Lista firm, w których studenci mogą odbywać praktykę zawodową jest udostępniona na stronie internetowej WSFiZ. W jej skład wchodzi placówki bankowe, firmy produkcyjne oraz przedsiębiorstwa usługowo-handlowe. Jednakże zaliczanie większości praktyk odbywa się na zasadzie uznania pracy zawodowej – w roku akad. 2017/2018 jedynie dwie osoby odbyły miesięczną praktykę.

Wątpliwości odnośnie do możliwości osiągnięcia planowanych efektów kształcenia budzi w niektórych przypadkach obsada zajęć: wykład z przedmiotu Polityka społeczna prowadzony jest przez dwie osoby: wykładowcę, którego dorobek naukowy sytuowany jest w dyscyplinie *finanse* (merytoryczne kompetencje umożliwiają przeprowadzenie tematu nr 2 i 3). Brak danych odnośnie do dziedziny badawczej wykładowcy przedmiotu Socjologia. Podobne zastrzeżenia budzi obsada seminarium przez jedną osobę w sytuacji, gdy tematyka prac dyplomowych należy do dyscypliny *ekonomia, finanse, nauk o zarządzaniu i logistyki*.

Wskaźnikiem skuteczności osiągnięcia efektów kształcenia nie mogą być wysokie średnie ocen uzyskanych przez studentki/studentów (Raport samooceny, s. 15).

Organizacja studiów na ocenianym kierunku nie jest właściwa ze względu na ogromną kumulację zajęć z danego przedmiotu: Makroekonomia (3 semestr, wykład i ćwiczenia - ten sam wykładowca) prowadzona jest na trzech zjazdach w g. 8:00-18:30; Gospodarka regionalna (1 semestr, wykład i ćwiczenia, ten sam wykładowca) prowadzona jest na trzech zjazdach w g. 8:00-14:15; przedmiot Prawo (1 semestr, wykład i ćwiczenia, ten sam wykładowca) prowadzony jest na pięciu zjazdach w g. 14:30-18:45; Rachunkowość (3 semestr, ten sam wykładowca), cztery zjazdy, zajęcia w g. 11:30-17:45. Blokowanie w takim wymiarze zajęć z jednego przedmiotu należy uznać za całkowicie niezgodne z postulatem właściwej realizacji efektów kształcenia. Należy zwrócić uwagę na niejasny status zajęć z przedmiotu prowadzonych przez platformę e-learningową (wykład i ćwiczenia: przedmiot *Finanse* oraz *Finanse przedsiębiorstw*). Władze Wydziału złożyły zapewnienie, że od przyszłego semestru zajęcia aktywne tj. ćwiczenia nie będą się odbywały w trybie e-learningowym

Zajęcia odbywają się w soboty i niedziele co dwa tygodnie, w g. od 8:00-19:45. Na planie zajęć nie są zaznaczone przerwy - można je jednak 'odczytać' pomiędzy 90-minutowymi jednostkami zajęć. Z informacji uzyskanych od władz Wydziału wynika, że wykłady z praktykami prowadzone w ramach grupy Funkcjonowanie i rozwój organizacji odbywają się w piątki w godzinach popołudniowych.

Na Wydziale nie wyodrębnia się grup dziekańskich ze względu na liczbę studentów na danym roku. Z tego względu są to grupy 17-osobowe (rok II i III) oraz 21-osobowa grupa I roku. O ile jako grupy ćwiczeniowe liczba ta nie budzi zastrzeżeń, to już jako grupy językowe - można mieć silne wątpliwości odnośnie do skuteczności prowadzenia procesu kształcenia w tak licznych grupach.

2.3.

Warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji oraz sposób jej przeprowadzania na studia niestacjonarne I stopnia określa Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku (brak danych). Rekrutacja na studia wyższe odbywa się dwa razy w roku – nabór na semestr zimowy i semestr letni (tryb letni nie został dotąd uruchomiony). Przyjęcia następują na zasadzie konkursu świadectw, nie są stosowane dodatkowe kryteria selekcji.

Zasady dyplomowania zostały określone przez Zarządzenie nr RK.021.22.2017 Rektora Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku z dnia 3 lipca 2017 oraz Regulamin Studiów (Uchwała nr 2 Senatu Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku z dnia 27 marca 2015). Zgodnie z Rozporządzeniem, praca licencjacka powinna mieć charakter opisu zjawisk i procesów, zakończonego sformułowaniem własnych ocen i wniosków albo zawierać rozwiązanie konkretnego problemu praktycznego bądź badawczego. Praca jest potwierdzeniem nabycia przez studenta umiejętności polegających na wykorzystaniu wiedzy uzyskanej do rozwiązania w/w problemów. Praca dyplomowa powinna zawierać część teoretyczną, metodologiczną i empiryczną (badawczą); zawierać we Wstępie uzasadnienie wyboru tematu, cel pracy, charakterystykę przedmiotu i metody badań. Do pracy załącza się Oświadczenie o samodzielnym napisaniu pracy (zał. nr 2 do Rozporządzenia). Egzamin dyplomowy składa się przed trzyosobową komisją (przewodniczący, promotor i recenzent) i obejmuje: 5-6 minutową prezentację pracy dyplomowej (z wykorzystaniem komputera bądź bez), pytanie od recenzenta mające związek z pracą oraz wybrane losowo pytanie z obszaru kształcenia, z którym związany jest kierunek studiów. Ocenę pracy przedstawia się według wzoru (zał. nr 7 do Rozporządzenia). Zgodnie z Regulaminem Studiów, ostateczny wynik studiów jest średnią ważoną uzyskanych ocen z całych studiów (0,60) oraz po 0,20 ocen z pracy i egzaminu dyplomowego. Sposób obliczania oceny na dyplomie należy ocenić jako właściwy. Jeśli chodzi o zestaw 40 pytań na egzamin dyplomowy, to jest on w zasadzie trafny ponieważ uwzględnia wyniki weryfikacji efektów kształcenia ogólnego (1 efekt) oraz efektów modułu podstawowego i kierunkowego. Natomiast pytanie nr 39 „Sfery zastosowań matematyki w ekonomii” należy uznać za zbyt trudne biorąc pod uwagę 19 godzinny wymiar przedmiotu Matematyka a pytanie nr 40 „Etapy analizy ekonometrycznej” za niewłaściwe ze względu na to, że Ekonometria jest przedmiotem do wyboru. Ponadto w zestawie znajdują się aż dwa pytania z obszaru logistyki, a zatem pytania ze specjalności, która jest przedmiotem wyboru studentów.

Analiza wytypowanych prac dyplomowych skłania do następujących ocen: prace są zgodne z kierunkiem *Ekonomia* natomiast nie są zgodne ze studiowaną specjalnością (Logistyka); poziom prac przeciętny; nie wszystkie prace spełniają wymogi Rozporządzenia (brak celu pracy, metod badawczych, brak rozwiązania praktycznego bądź badawczego problemu); nie są koncepcyjnie poprawne. W Rozporządzeniu i Regulaminie Studiów nie przewiduje się prac dwuautorskich – jest taka praca (nr albumu 33828). Opinie recenzentów i promotorów są zbyt lakoniczne, oceny prac są zawyżone.

Analiza tematów prac licencjackich z roku akademickiego 2017/2018 oraz 2018/2019 zatwierdzonych Uchwałami Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych w Ostrowi Mazowieckiej prowadzi do następujących wniosków. W roku akad. 2017/2018 na 14 prac, tylko jeden temat należy do obszaru specjalności *Logistyka*; w roku akad. 2018/2019 na 16 prac tylko dwa tematy wiążą się z logistyką; w obu latach akademickich powtarza się temat („Wykorzystanie środków

Unii Europejskiej dla rozwoju gminy (na przykładzie Gminy Ostrów Mazowiecka”) oraz „Analiza wykorzystania środków unijnych (na przykładzie Gminy Ostrów Mazowiecka”). W latach wcześniejszych również pojawiają się powtórzenia tematów prac („Analiza budżetu gminy Małkinia Górna w latach 2009-2014” oraz „Dochody i wydatki budżetu gminy na podstawie gminy Małkinia Górna w latach 2009-2017”). Należy również dodać, że w roku akad. 2017/2018 oraz 2018/2019 uruchomione zostało tylko jedno seminarium dyplomowe (dorobek badawczy i doświadczenie praktyczne promotora należy do obszaru finansów oraz rynku nieruchomości). W roku akad. 2017/2018 recenzentem wszystkich prac była jedna osoba (jej dorobek badawczy należy do obszaru turystyki handlu, jakości i bezpieczeństwa żywności, prace z pogranicza logistyki). Prowadzenie oraz recenzowanie zróżnicowanych tematycznie prac przez jedną osobę należy uznać za praktykę niewłaściwą.

Zasady sprawdzania prac dyplomowych za pomocą systemu antyplagiatowego zostały wprowadzone w roku 2015 (Uchwała Senatu nr 8 WSFiZ z dnia 18 grudnia) ze zmianą na mocy Uchwały Senatu nr 9 z dnia 31 maja 2016 roku. Uchwała nr 10 Senatu WSFiZ z dnia 31 maja 2017 roku uchyla odnośnie Uchwały (nr 8 i nr 9) znosząc „jednolitą procedurę sprawdzania prac dyplomowych”. Z rozmów z władzami Wydziału wynika, iż w najbliższym czasie nastąpi powrót do funkcjonowania systemu antyplagiatowego.

Uczelnia nie posiada systemu potwierdzania efektów uczenia się.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program studiów na kierunku *Ekonomia* umożliwia osiągnięcie założonych kierunkowych efektów kształcenia na poziomie wystarczającym. Słabością koncepcji kształcenia jest niższy od wymaganego procentowy udział oferty kształcenia do wyboru (21.6%) – brak możliwości wyboru dotyczy języków obcych, specjalności oraz seminarium dyplomowego. Występuje nieprawidłowa sekwencja kształcenia w ramach specjalności i seminarium dyplomowego oraz nieprawidłowe usytuowanie przedmiotu Gospodarka regionalna wobec przedmiotu Polityka gospodarcza. Brak oferty przedmiotów w językach obcych. Brak konsekwencji w przedstawianiu wymiaru kształcenia w grupie ‘przedmiotów do wyboru’ oraz wymiaru i semestralnego umiejscowienia odbywania praktyk zawodowych.

Treści przedmiotowe pozwalają na realizację praktycznego profilu kształcenia, ale mankamentem jest niski udział zajęć z wykorzystaniem oprogramowania komputerowego. W zakresie weryfikacji efektów kształcenia stosowane są metody tradycyjne – zbyt rzadko wskazuje się na składowy udział poszczególnych metod w ocenie końcowej.

Prace dyplomowe są zgodne z kierunkiem *Ekonomia* ale nie odpowiadają specyfice studiowanej specjalności. Poziom merytoryczny i koncepcyjny prac jest przeciętny.

Procentowy oraz przedmiotowy udział zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym jest właściwy dla programu kształcenia ocenianego profilu.

Organizacja studiów na ocenianym kierunku nie jest właściwa ze względu na ogromną kumulację zajęć z danego przedmiotu

Dobre praktyki

Koncepcja kształcenia obejmuje grupę przedmiotów (Funkcjonowanie i rozwój organizacji) prowadzonych przez praktyków w wymiarze 56 godzin, w tym 28 godzin w postaci ćwiczeń. Jest to właściwe z punktu widzenia prowadzonego profilu praktycznego.

Zalecenia

- Należy zapewnić studentkom/studentom realny wybór specjalności oraz seminarium dyplomowego, w miarę możliwości również języka obcego (np. rosyjskiego ze względu na usytuowanie regionu).
- Korekta usytuowania seminarium dyplomowego wobec wyboru specjalności.
- Przywrócenie obowiązywania systemu antyplagiatowego.
- Uporządkowanie dokumentacji dotyczącej wymiaru 'przedmiotów do wyboru' oraz wymiaru i semestrów odbywania praktyk zawodowych.
- Zaleca się opracowanie wzorów dokumentów dotyczących praktyk, które będą uwzględniać w sposób bezpośredni możliwość weryfikacji efektów kształcenia.
- Usunięcie z listy pytań egzaminacyjnych tematyki logistycznej.
- Należy skorygować plan zajęć ze względu na rażąco wysoką kumulację zajęć z kilku przedmiotów.
- Należy rozwiązać problem godzin zajęć prowadzonych w ramach platformy e-learningowej.

W odpowiedzi na raport z wizytacji (str. 5-11 odpowiedzi) Uczelnia poinformowała, że dołoży wszelkich starań by studenci mieli zapewniony realny wybór specjalności oraz seminarium dyplomowego. W ramach podjętych działań Rektor Uczelni wydał zarządzenie w sprawie zasad wyboru seminarium dyplomowego oraz zarządzenie w wprowadzenia jednolitych zasad oferowania specjalności. Ponadto, Uczelnia zobowiązała się do uruchomienia lektoratów z co najmniej z dwóch języków obcych, korekty usytuowania seminarium dyplomowego wobec wyboru specjalności, a także przywrócenia systemu antyplagiatowego. Ponadto, przeprowadzona została weryfikacja wszystkich sylabusów przedmiotów objętych programem studiów oraz złożono deklarację, że wprowadzone zostaną nowe wzory sylabusów, tak by zawierały wszystkie niezbędne elementy stanowiące podstawę do należytej weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Ponadto, Rada Wydziału podjęła uchwałę w sprawie ustalenia listy pytań na egzaminy dyplomowe. Ponadto, Uczelnia podjęła działania mające na celu bardziej równomierne rozłożenie zajęć tak by zajęcia z jednego przedmiotu nie trwały dłużej niż 4 godziny. Ponadto, Dziekan wydziału podjęła decyzję o całkowitym wykluczeniu zajęć prowadzonych w formie e-learningu. Biorąc pod uwagę w większości deklaracyjny charakter podjętych działań nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny tego kryterium.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Na Wydziale Zamiejscowym w Ostrowi Mazowieckiej Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku powołano **Wydziałową Komisję ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia** (WKZiDJK; 15.09.2017r.; *w składzie nie ma przedstawicieli studentów ani pracodawców, co należy uzupełnić*) w celu sprawdzenia, czy i w jakim stopniu efekty kształcenia sformułowane dla danego programu studiów są rzeczywiście osiąmane w wyniku realizacji procesu kształcenia, w tym: oceniania prac egzaminacyjnych, prac domowych, projektów, prac dyplomowych, także ze względu na kompletność komentarzy i zaleceń sformułowanych przez nauczycieli dokonujących oceny. Co roku sporządzane jest *Sprawozdanie z działania Komisji*, które opisuje podjęte działania oraz wnioski i zalecenia w celu doskonalenia osiągnięcia i weryfikacji efektów kształcenia. Zawiera informacje m.in. nt.: monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia; oceny procesu kształcenia, w tym oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia, z uwzględnieniem udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych; oceny jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych (ocena warunków prowadzenia zajęć, sprawozdanie z ankiet oceny zajęć; sprawozdanie z przeprowadzonych hospitacji); weryfikację efektów kształcenia w trakcie całego procesu kształcenia; wykorzystanie wniosków z ocen nauczycieli akademickich dokonywanych przez studentów; oceny dostępności informacji na temat kształcenia; wniosków z monitorowania karier zawodowych absolwentów; hospitacji studenckich praktyk (w trakcie wizytacji ZO PKA przedstawiono m.in. 2 *Sprawozdania z działania Komisji za r.a. 2017/18 i 2016/17*).

Z informacji uzyskanych od Wydziału (także podczas spotkań w trakcie wizytacji) wynika, że w wyniku przeprowadzonych rozmów z nauczycielami akademickimi i studentami, Władze Wydziału podjęły decyzję, aby od r.a. 2018/19 ograniczyć zajęcia prowadzone w formie e-learningu, które docelowo mają być narzędziem wspomagającym proces dydaktyczny. Na wniosek prowadzącej zajęcia z przedmiotu „Prawo”, od r.a. 2018/19 ćwiczenia dotychczas prowadzone w formie e-learningu, prowadzone są w formie tradycyjnej. Po przeprowadzeniu analizy programu kształcenia obowiązującego w r.a. 2017/18 Władze Wydziału podjęły decyzję o zwiększeniu liczby godzin dydaktycznych z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego. Każdemu przedmiotowi/modułowi przypisano dodatkowe godziny projektowe, podczas których studenci przygotowują będą praktyczne projekty/zadania zapewniające uzyskanie założonych efektów kształcenia dla studiów o profilu praktycznym. Dodatkowo, na wniosek studentów, od r.a. 2018/19 w programie i planie studiów, w ramach specjalności *Logistyka* prowadzony jest przedmiot „Prawo usług logistycznych”.

ZO PKA pragnie w tym miejscu zaznaczyć, że Samorząd Studencki Wydziału zatwierdził (bez wnoszenia uwag) gotowy dokument w sprawie efektów kształcenia i planów studiów do realizacji od r.a. 2018/19 na „ekonomii”.

WKZiDJK po dokonaniu oceny dokumentacji kierunku „ekonomia”, w tym programów, planów studiów, sylabusów dla poszczególnych przedmiotów, systemu ECTS, wymagań organizacyjnych, realizowanych prac dyplomowych stwierdziła, że realizowane programy i plany studiów uwzględniają wytyczne MNiSW, nie ma uchybień w realizowanym systemie ECTS, tematyka prac jest spójna z kierunkiem studiów. Studenci Wydziału cyklicznie uczestniczą w wykładach prowadzonych przez praktyków życia gospodarczego (m.in.: Pracowników i Prezesów Banku Spółdzielczego w Ostrowi Maz., Banku Spółdzielczego w Wąsewie, Banku BGŻ z Ostrowi Maz., Kierownika KRUS-u w Ostrowi Maz., właścicieli i pracowników biur rachunkowych, przedsiębiorców prowadzących sale weselne, pracowników agencji celnej, itd.).

Władze Wydziału poinformowały ZO PKA, że podjęły działania mające na celu nabycie/podniesienie kompetencji miękkich wymaganych na rynku pracy od absolwentów kierunku „ekonomia”, tj. od r.a. 2018/19: do programu i planu studiów został włączony jeden z przedmiotów kształtujących kompetencje miękkie: „Etyka i psychologia w zarządzaniu”; w obowiązującym programie i planie studiów następujące przedmioty uwzględniają także rozwijanie kompetencji miękkich: „Ochrona własności intelektualnej”, „Podstawy zarządzania”, „Polityka społeczna”, „Praktyka zawodowa”, „Funkcjonowanie i rozwój organizacji” – wykłady prowadzone przez praktyków. W wyniku analizy programu i planu studiów, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom studentów i pracodawców, od semestru letniego, studenci będą mieli możliwość wyboru dodatkowego, nieujętego w programie i planie studiów kierunku „ekonomia”, przedmiotu z zakresu kompetencji miękkich.

Pracodawcy nie współuczestniczą w powstawaniu, monitorowaniu i przeglądzie programu kształcenia w sposób sformalizowany, a jedynie pośrednio. Aby poznać oczekiwania pracodawców i potrzeby lokalnego rynku pracy Wydział organizuje cykliczne coroczne majowe spotkania dla otoczenia społeczno-gospodarczego ze swojego regionu (w trakcie wizytacji ZO PKA przedstawiono m.in. 3 protokoły ze spotkań 2016, 2017, 2018), w których uczestniczą firmy z branży handlowo-usługowej. Najczęściej podczas takich rozmów (lub bezpośrednich kontaktów z p. Dziekan) komunikują oni swoje potrzeby oraz pomysły dotyczące rozwoju kompetencji zawodowych studentów.

Jednostka tylko częściowo angażuje studentów w proces monitorowania i doskonalenia programu studiów. Samorząd studencki ma dowolność w delegowaniu swoich przedstawicieli do organów kolegialnych jednostki. W działania samorządu angażują się studenci kierunku ekonomia. Obecnie samorząd studencki ma reprezentantów w Senacie Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku oraz Radzie Wydziału. Nie posiada jednak przedstawiciela w Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia, która zajmuje się przeglądem oraz monitorowaniem programu kształcenia na ocenianym kierunku. Efektem pracy Komisji jest sprawozdanie roczne z działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Nie jest on jednak nigdzie publikowany, a studenci nie wiedzą o jego powstaniu. Przed podjęciem uchwał związanych ze zmianami w planie i programie kształcenia na kierunku ekonomia samorząd studencki nie jest informowany o propozycjach modyfikacji. Są one przedstawiane i dyskutowane na Radzie Wydziału. Studenci mają zatem ograniczoną możliwość omówienia zmian. Tym niemniej samorząd studentów stara się uczestniczyć w procesie monitorowania programu kształcenia. Przykładowo w maju 2018 roku podjęto uchwałę zatwierdzającą efekty kształcenia oraz plan studiów na rok akademicki 2018/2019.

Studenci nie mają szczególnych oczekiwań wobec specjalności na kierunku ekonomia. Najczęściej wybierana jest specjalność logistyka ze względu ofertę rynku pracy w regionie. Pod koniec czwartego semestru kierownik dziekanatu bądź dziekan organizuje spotkanie ze studentami lub omawia najważniejsze kwestie związane z tokiem studiów podczas zajęć. Przedstawia wówczas ofertę specjalności, wspomina o zasadach dyplomowania oraz zasadach uczestnictwa w seminarium licencjackim. Studenci nie posiadają możliwości wyboru opiekunów prac dyplomowych. Promotorem zostaje tylko jeden nauczyciel akademicki. Niekiedy dochodzi do sytuacji, w której jego zainteresowania naukowe nie są zbieżne z tematyką specjalności realizowanej przez studentów.

Na wniosek studentów wprowadzono przedmiot fakultatywny - rynek nieruchomości. Prócz powyższego nie zgłoszono żadnych znacznych uwag związanych z programem studiów. Samorząd studencki przyznał, że w razie potrzeby zwróciłby się do władz Uczelni, jednak dotychczas nie było to konieczne. Władze Jednostki wskazały na liczne nieformalne kontakty ze studentami, które pozwalają na zbieranie ich opinii w zakresie oczekiwań wobec planu

i programu studiów. Ponadto, interesariusze wewnętrzni pod koniec każdego semestru wypełniają ankietę, dzięki której mogą ocenić wykonywanie obowiązków dydaktycznych przez prowadzących. W ten sposób mają wpływ na podnoszenie jakości zajęć. Wnioski z oceny nauczycieli akademickich zostają uwzględnione podczas planowania obsady zajęć w kolejnym roku akademickim.

Uczelniane Biuro Karier zbiera ankiety absolwentów (obligatoryjne, gdyż dopiero po jej wypełnieniu student otrzymuje podpis na karcie obiegowej), ale nie analizuje ich dalej, ponieważ leży to w gestii Władz Wydziału. WKZiDJK po dokonaniu oceny tego punktu w swoim Sprawozdaniu stwierdziła, że: **„ze względu na duże trudności uzyskania informacji od absolwentów nie udało się zebrać odpowiednich informacji”, a co za tym idzie Wydział nie wykorzystuje ich do udoskonalenia programów kształcenia na kierunku „ekonomia”.**

3.2.

Jednostka zapewnia dostęp do informacji, związanych ze studiowaniem na kierunku ekonomia poprzez zamieszczenie materiałów na tablicach ogłoszeń oraz w formie elektronicznej (na stronie internetowej Uczelni, platformie e-learningowej Recto).

Nowa wydziałowa strona internetowa (<http://ostrow.terazwsfiz.pl/>) zawiera m.in. zakładki: Słowo dziekana, Kierunki Studiów, Oferta kursów i szkoleń, Rekrutacja, Koło naukowe, Partnerzy, Uczelnia, Kontakt. Na pierwszych zajęciach prowadzący informuje studentów o: efektach kształcenia zaplanowanych dla przedmiotu; oczekiwanym nakładzie pracy ze strony studenta; zakresie wiedzy, umiejętnościach i kompetencjach społecznych, jakie powinien osiągnąć; zasadach oceniania; stosowanej formie i metodach oceny; literaturze obowiązkowej i uzupełniającej. Z kolei Recto to platforma, gdzie umieszczane zostają sylabusy, spis literatury oraz dodatkowe materiały tj. prezentacje multimedialne. Studenci pozytywnie oceniają to narzędzie, opinie tę podziela ZO PKA.

Informacji dotyczących kształcenia udzielają również pracownicy (m.in. dziekanatu) w godzinach pracy i podczas zjazdów. Bieżących informacji, związanych z organizacją zajęć udzielają bezpośrednio nauczyciele akademicki. Kandydaci na studia na kierunek ekonomia otrzymują wiadomości związane z procesem rekrutacji poprzez stronę internetową jednostki. Mogą także uzyskać informację o programach kształcenia, opłatach za studia, kadrze naukowo-dydaktycznej, zasadach dyplomowania oraz przyznawania stypendiów. Dostępne są najważniejsze dokumenty, akty prawne, regulaminy i wzory podań, zakładane efekty kształcenia, plany studiów i zajęć.

Studenci ocenianego kierunku na spotkaniu z ZO nie zgłosili uwag związanych z dostępem do informacji. Tym niemniej ZO PKA dostrzega pewne istotne uchybienia w tym obszarze. Sprawozdanie z działania wydziałowego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia nie jest nigdzie publikowany, przez co studenci nie zdają sobie sprawy z funkcjonowania WSZJK. Ponadto, mają oni stosunkowo niewielką wiedzę na temat sposobów wsparcia tj. możliwość obniżenia opłaty za czesne. Także informacje o działalności Biura Karier, odbywaniu się dodatkowych kursów, czy szkoleń dociera do nich w ograniczonym zakresie. Przyczyną może być skupienie wyżej wymienionych starań na wydziały znajdujące się na kampusie głównym w Białymstoku.

ZO PKA pragnie w tym miejscu zaznaczyć, że Uczelniane Biuro Karier nie podejmuje działań skutecznie promujących swoją działalność na WZ w Ostrowii Maz., gdyż studenci niewiele wiedzą nt. jego działalności, oferty, w jakich obszarach mogą otrzymać od niego wsparcie oraz jakie korzyści płyną z korzystania z jego usług.

Za usprawnienia w zakresie obiegu informacji Uczelnia uznała: posiadanie przez studentów indywidualnych kont w Systemie Recto, w których zawarte są wszystkie informacje związane z przebiegiem studiów i osiąganymi efektami kształcenia, wymaganymi treściami programowymi (dostęp do sylabusów); informacje umieszczane w gablotach informacyjnych; bezpośrednie spotkania ze studentami Dziekana, pracowników administracji i opiekunów roku; konsultacje pracowników naukowo-dydaktycznych; kontakt osobisty i internetowy z Dziekanatem.

ZO PKA zwraca uwagę, że pomieszczenia w budynku, który Uczelnia wynajmuje, nie są wyposażone w dostęp do bezprzewodowego Internetu, a brak dostępu do Wi-Fi znacznie utrudnia studentom korzystanie m.in. ze strony internetowej Wydziału.

Wydział nie opracował jeszcze w ramach WSZiDJK procedury analizy dostępu do informacji nt. programu i procesu kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach, np. w postaci dodatkowego pytania/pytań do ankiet już funkcjonujących, a WKZiDJK dokuje oceny dostępności informacji nt. kształcenia jedynie w zakresie działań promocyjnych kierunku „ekonomia”.

Zarówno wydziałowa, jak i uczelniana strona internetowa nie posiadają jeszcze zakładki „Jakość Kształcenia”, którą ZO PKA zaleca utworzyć i zamieścić tam, np.: pełne i aktualne informacje nt. WSZiDJK, WKZiDJK, aktualne akty prawne nt. Systemu, a także ogólne zbiorowe opracowania dot. wyników ankiet studentów i absolwentów oraz wdrożonych na ich podstawie działań naprawczych, w celu zachęcenia większej liczby respondentów do ich wypełniania, co zwiększy przydatność prowadzonych badań w wykorzystaniu ich wyników w procesie doskonalenia programu studiów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Interesariusze wewnętrzni (WKZiDJK, studenci, pracownicy) oraz zewnętrzni (absolwenci, pracodawcy) mają stworzone możliwości uczestniczenia w projektowaniu, zatwierdzaniu, monitorowaniu i okresowym przeglądzie programu kształcenia, jedynie poprzez kontakty osobiste z Władzami Wydziału (WKZiDJK nie ma w składzie przedstawicieli studentów ani pracodawców, co należy uzupełnić). Na spotkaniach z ZO PKA w trakcie wizytacji obie grupy interesariuszy (studenci i pracodawcy) nie wyraziły większego zainteresowania tym tematem, co może wynikać z faktu, iż większość ze studentów pracuje (studia funkcjonują tylko w formie niestacjonarnej) i nie jest zainteresowana typowym życiem akademickim. Jednakże należałoby ich chociażby w sposób nieformalny zachęcać do zgłaszania swoich opinii.

Jednostka angażuje studentów w proces monitorowania i doskonalenia programu studiów na kierunku ekonomia w ograniczonym zakresie. Samorząd studencki reprezentuje ogół studentów Wydziału Nauk Ekonomicznych w pracach ciał kolegialnych Uczelni. Nie dotyczy to jednak Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia zajmującej się m.in. monitorowaniem programu studiów. Co więcej, przedstawiciele studentów w radzie wydziału nie otrzymują propozycji zmian programowych z odpowiednim wyprzedzeniem, co uniemożliwia właściwą ich analizę. Uwagi zgłaszane przez studentów podczas spotkań formalnych i nieformalnych są jednak brane pod uwagę przy projektowaniu modyfikacji w programie. Jednostka zapewnia tylko częściowy dostęp do informacji związanych ze studiowaniem na kierunku ekonomia.

Do zasadniczych słabych stron można zaliczyć m.in. zatwierdzanie (bez wnoszenia uwag) przez Samorząd Studencki gotowych dokumentów, proces ankietyzacji absolwentów – brak opracowania wyników przez Wydział i brak wykorzystania wniosków do udoskonalenia

programów kształcenia. Ponadto pomieszczenia w budynku, który Uczelnia wynajmuje, nie są wyposażone w dostęp do bezprzewodowego Internetu.

Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni mają zapewniony dostęp do informacji (głównie w wersji elektronicznej) na temat programu kształcenia i realizacji procesu kształcenia, ale np. Uczelniane Biuro Karier nie podejmuje działań skutecznie promujących swoją działalność na WZ w Ostrowi Maz., gdyż studenci niewiele wiedzą nt. jego działalności. Dodatkowo zarówno wydziałowa, jak i uczelniana strona internetowa nie posiadają jeszcze zakładki „Jakość Kształcenia”, a Wydział nie opracował jeszcze w ramach WSZiDJK procedury analizy dostępu do informacji nt. programu i procesu kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach.

Podsumowując, według ZO PKA obecnie funkcjonujący w WZ w Ostrowi Maz. WSZiDJK w zakresie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia oraz publicznego dostępu do informacji jest skuteczny jedynie na poziomie zadowalającym (zwłaszcza uwzględniając zalecenia zgłoszone w kryterium nr 1 i 2). Wymaga on dalszego doskonalenia oraz wprowadzenia m.in. opisanych poniżej zaleceń ZO PKA.

Dobre praktyki

Zalecenia

ZO PKA zaleca:

- 1) zwiększyć zaangażowanie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w obszar działalności WSZiDJK, zwłaszcza w projektowanie i okresowy przegląd programu kształcenia;
- 2) uzupełnić skład WKZiDJK o przedstawiciela studentów i przedstawiciela pracodawców;
- 3) analizować ankiety absolwentów zebrane przez Uczelniane Biuro Karier, a wyniki wykorzystywać do udoskonalania programu kształcenia na ocenianym kierunku;
- 4) usprawnić sposób komunikacji Uczelnianego Biuro Karier ze studentami WZ w Ostrowi Maz., aby aktywnie promowało wśród nich swoje usługi, pokazując im korzyści, jakie płyną z korzystania z ich oferty;
- 5) Zintensyfikować działania informacyjne wśród studentów dotyczące sposobów motywacji studentów oraz dodatkowych inicjatyw podejmowanych przez Biuro Karier.
- 6) opracować w ramach WSZiDJK procedurę analizy dostępu do informacji nt. programu i procesu kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach, np. w postaci dodatkowego pytania/pytań do ankiet już funkcjonujących;
- 7) Informować samorząd studentów o propozycjach zmian w programie studiów z odpowiednim wyprzedzeniem.
- 8) utworzyć na stronie internetowej WZ w Ostrowi Maz. zakładkę „Jakość Kształcenia” oraz zamieścić tam pełną i aktualną informację nt. WSZiDJK, WKZiDJK, aktualne akty prawne nt. Systemu, a także ogólne zbiorowe opracowania dot. wyników ankiet studentów i absolwentów oraz wdrożonych na ich podstawie działań naprawczych, w celu zachęcenia większej liczby respondentów do ich wypełniania, co zwiększy przydatność prowadzonych badań w wykorzystaniu ich wyników w procesie doskonalenia programu studiów.

W odpowiedzi na raport z wizytacji (str. 11-14 odpowiedzi) Uczelnia dokonała uzupełnienia składu Wydziałowej Komisji Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia o przedstawicieli studentów i pracodawców, a także zobowiązała się do analizowania ankiet absolwentów i wykorzystywanie wyników do udoskonalania programu kształcenia od roku akademickiego 2018/2019. Ponadto, władze Wydziału zadeklarowały intensyfikację działań informacyjnych wśród studentów dotyczących sposobów motywacji studentów oraz dodatkowych inicjatyw podejmowanych przez Biuro Karier. Ankieta dotycząca analizy dostępu do informacji nt. programu i procesu kształcenia została ujęta w zakładce „Jakość Kształcenia” na stronie internetowej Wydziału. Ponadto, w zakładce tej znalazły się również informacje dotyczące Konwentu i Wydziałowego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Natomiast pozostałe informacje mają zostać tam zamieszczone w bliżej nieokreślonej przyszłości. Uczelnia zobowiązała się również do informowania samorządu studentów o propozycjach zmian w programie studiów z 14 dniowym wyprzedzeniem. Biorąc pod uwagę w większości deklaracyjny charakter podjętych działań nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny tego kryterium.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Zajęcia na kierunku *ekonomia* w Wydziale Zamiejscowym w Ostrowi Mazowieckiej są prowadzone przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Wyższej Szkole Finansów i Zarządzania w Białymstoku, którzy posiadają kompetencje i doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację zajęć. Zajęcia prowadzone są także przez inne osoby, które posiadają takie kompetencje i doświadczenie. Na Wydziale zapewniono prawidłową realizację programu studiów dla profilu praktycznego, tj. co najmniej 50% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. W obciążeniach dydaktycznych na rok akademicki 2018/2019 łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych wynosi 866. Liczba godzin prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy wynosi 621, z czego wynika, że jest to 71,7% ogólnej liczby godzin zajęć.

Do grona nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy należą jedna osoba ze stopniem doktora habilitowanego, pięć osób ze stopniem doktora i trzy osoby z tytułem zawodowym magistra. Ponadto wśród kadry zatrudnionej na umowę cywilnoprawną są dwie osoby z tytułem profesora, jedna ze stopniem doktora habilitowanego i dwie osoby ze stopniem doktora. Specjalności naukowe kadry obejmują ekonomię, finanse, rachunkowość, stosunki międzynarodowe, gospodarkę regionalną, zarządzania regionem i

turystyką, przedsiębiorczość oraz inne subdyscypliny wyróżnianych w dziedzinie nauk ekonomicznych. Niektórzy pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku posiadają dorobek w postaci grantów badawczych finansowanych z funduszy europejskich, a także środków przeznaczonych na naukę. Zakres specjalności naukowych pracowników, potwierdzonych za pomocą publikacji, jest wystarczający dla prowadzenia studiów na kierunku *ekonomia* studia I stopnia o profilu praktycznym.

Jednocześnie kadra legitymuje się doświadczeniem zawodowym zdobytym poza uczelnią. W tym przypadku należy wymienić następujące przykłady: 4. letnie doświadczenie na stanowisku menedżerskim w firmie informatycznej, udział w reformach gospodarczych Polski w „grupie Balcerowicza”, kilkunastoletnie doświadczenie dwóch osób w administracji rządowej i samorządowej, członkostwo w radach nadzorczych spółek komunalnych i spółek Skarbu Państwa, doświadczenie na stanowiskach prawniczych w tym likwidatora w sp. z o.o.; działalność w Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce oraz w Polskiej Izbie Biegłych Rewidentów (jako prezes oddziału), prowadzenie własnej działalności gospodarczej w sektorze ubezpieczeniowo-finansowym i w sektorze gastronomicznym, prowadzenie ksiąg rachunkowych i rozliczeń w przedsiębiorstwie. Ponadto jeden z pracowników ma doświadczenie w pracy na stanowisku referenta ds. analiz i ds. raportowania produkcji oraz inspektora w Wojewódzkim Urzędzie Pracy, a inny - w zakresie wdrażania systemów informatycznych firmy Comarch S.A. Na podstawie przeprowadzonej analizy, rozmowy z pracownikami oraz hospitacji większości zajęć dydaktycznych można stwierdzić, że pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku *ekonomia* posiadają odpowiednie kompetencje i zapewniają prowadzenie zajęć dydaktycznych na właściwym poziomie nauczania. Na pozytywną ocenę zasługuje także stabilność kadry.

4.2.

Za obsadę zajęć dydaktycznych i organizację procesu dydaktycznego na Wydziale Zamiejscowym w Ostrowi Mazowieckiej odpowiedzialny jest Dziekan. Przy przydziale zajęć dydaktycznych pod uwagę brane są trzy elementy. Są to: zgodność wykształcenia, dorobku naukowego i kompetencji dydaktycznych osób prowadzących zajęcia z dyscyplinami naukowymi powiązanymi z tymi zajęciami, zgodność doświadczenia zawodowego uzyskanego poza uczelnią z umiejętnościami zakładanymi w opisie efektów kształcenia dla danego modułu i wysokość pensum dydaktycznego danego pracownika. Analiza obsady zajęć dydaktycznych wskazuje na to, że Wydział dostosowuje obsadę zajęć do zakładanych kryteriów. Zajęcia dydaktyczne prowadzą osoby, które mają odpowiednie przygotowanie w zakresie reprezentowanych specjalności ekonomicznych. Dodatkowo, zajęcia z języka obcego (angielskiego) prowadzą osoby z przygotowaniem specjalistycznym.

Pracownicy, którym powierzono prowadzenie zajęć na kierunku *ekonomia* posiadają znaczący dorobek naukowy i dydaktyczny lub doświadczenie zawodowe. Ponad 50% zajęć prowadzonych jest przez osoby posiadające doświadczenie praktyczne zdobyte poza uczelnią.

Obsada zajęć dydaktycznych jest najczęściej prawidłowa. Występują jednak odstępstwa, które zostały wyszczególnione w załączniku nr 6. Wątpliwości ZO PKA budzi obsada następujących przedmiotów: Logistyka transportu - prowadzony w formie wykładu i Rynek usług logistycznych - prowadzony w formie wykładu i ćwiczeń. Wątpliwości dotyczą przede wszystkim zgodności

dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego nauczyciela akademickiego, któremu przydzielono wymienione przedmioty, a także faktu, że wszystkie przedmioty na specjalności logistyka są prowadzone przez jednego nauczyciela. Wprawdzie w roku akademickim 2017/18 na specjalności tej wprowadzony został przedmiot Prawo usług logistycznych, którego obsada jest prawidłowa, tym niemniej pozostałe trzy przedmioty specjalnościowe prowadzi jedna osoba, której kompetencje można uznać w odniesieniu do jednego przedmiotu tj. Wprowadzenie do dystrybucji. Podobna uwaga dotyczy obsady seminarium dyplomowego. Przydzielenie go jednej osobie sugeruje, że osoba ta posiada odpowiednie przygotowanie praktyczne we wszystkich dziedzinach, których dotyczy kilkanaście prac licencjackich. Należy dostosować obsadę zajęć specjalnościowych do posiadanych kwalifikacji prowadzących.

Pomimo tych uwag, dorobek i doświadczenie zawodowe większości wykładowców są zgodne z prowadzonymi przez nich przedmiotami. Na Wydziale Zamiejscowym w Ostrowi Mazowieckiej zajęcia prowadzą wykładowcy, którzy mają dorobek naukowy i zawodowy związany z prowadzonymi przedmiotami.

4.3.

Kadra pochodzi głównie z Uczelni macierzystej w Białymstoku. Pracownicy Uczelni, w tym Wydziału w Ostrowi Mazowieckiej, wyjeżdżają na konferencje krajowe i międzynarodowe, uczestniczą w wymianie kadry w ramach współpracy międzynarodowej wynikającej z podpisanych umów o współpracy z uczelniami zagranicznymi. Pracownicy zdobywają także kolejne stopnie naukowe. Rozwój pracowników w tradycyjny sposób nawiązuje do rozwoju prezentowanego w ośrodkach akademickich. Nie zawsze jest to wystarczające. W przypadku prowadzenia profilu praktycznego Wydział w małym stopniu korzysta z doświadczenia praktyków pochodzących z lokalnych przedsiębiorstw oraz jednostek samorządowych. Byłoby to dość łatwe, ponieważ w okolicy znajduje się wiele firm z branży TSL, a preferowaną przez studentów specjalnością jest logistyka. Ponadto, zaangażowanie pracowników z Białegostoku w zapewnienie właściwego poziomu kształcenia na Wydziale Zamiejscowym nie jest takie samo. Przykładowo, podczas spotkania z ZO PKA kadrami prowadzącymi zajęcia na kierunku ekonomia, pracownicy wspomnieli, że nie korzystają z branżowych programów komputerowych (również w wersjach bezpłatnych), ponieważ studenci mają niską wiedzę z zakresu informatyki. Analogicznie, praktyk z zakresu technologii informatycznych prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku, nie jest zaangażowany w zainstalowanie i utrzymanie oprogramowania branżowego na sprzęcie komputerowym, który jest wykorzystywany przez Uczelnię. Tę sytuację należy zmienić, poprzez wzrost zaangażowania władz Uczelni i Wydziału we współpracę z praktykami, dostępnymi na rynku lokalnym oraz wzrost zainteresowania Wydziałem w Ostrowi Mazowieckiej przez kadrami dojeżdżającą.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na Wydziale zapewniono prawidłową realizację programu studiów dla profilu praktycznego, tj. co najmniej 50% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Zakres specjalności naukowych pracowników, potwierdzonych za pomocą publikacji oraz doświadczenia praktycznego, zdobytego poza uczelnią, jest wystarczający dla prowadzenia studiów na kierunku *ekonomia* studia I stopnia o

profilu praktycznym. Zajęcia dydaktyczne prowadzą osoby, które mają odpowiednie przygotowanie w zakresie reprezentowanych specjalności występują jednak pewne rozbieżności. Wątpliwości budzi obsada przedmiotów specjalnościowych na specjalności logistyka. Wydział w małym stopniu korzysta z doświadczenia praktyków pochodzących z lokalnych przedsiębiorstw oraz jednostek samorządowych.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Należy dostosować obsadę zajęć specjalnościowych i seminarium dyplomowego do posiadanych kwalifikacji prowadzących.
2. Należy wzmocnić działania na rzecz wzrostu zaangażowania Wydziału we współpracę z praktykami, dostępnymi na rynku lokalnym oraz wzrostu zainteresowania Wydziałem w Ostrowi Mazowieckiej przez kadrę dojeżdżającą.

W odpowiedzi na raport z wizytacji (str. 14-15) Uczelnia poinformowała, że został wprowadzony wzór deklaracji wyboru specjalności oraz wzór deklaracji wyboru seminarium dyplomowego. Ponadto, Uczelnia zadeklarowała, że zapewni prowadzenia zajęć w ramach seminariów przez promotorów specjalizujących się w zakresie wybranego obszaru zainteresowań studenta, a zajęcia specjalnościowe będą prowadzone przez osoby posiadające praktyczne doświadczenie z wykładanego przedmiotu. Dziekan Wydziału zadeklarowała również, że podejmie zintensyfikowane działania w celu nawiązania współpracy z praktykami dostępnymi na rynku lokalnym. Również kadra dojeżdżająca jak i władze Uczelni zadeklarowały zwiększenie zaangażowania w sprawę Wydziału.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

WSFiZ w Białymstoku prowadzi stałą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Na mocy uchwały nr 4 Senatu Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku z dnia 3 lipca 2015 r. jednostka powołała Konwent, jako organ opiniodawczo-doradczy. W jego skład wchodzi następujące jednostki: Rektor, Dziekani Wydziałów, Sekretarz oraz przedstawiciele władz samorządowych, organizacji przedsiębiorców, instytucji finansowych, organizacji społeczno-zawodowych oraz samorządu studenckiego. Obecnie Konwent składa się z 25 członków. Konwent spotyka się raz w roku i prowadzi dyskusje dotyczące funkcjonowania całej uczelni. Warto jednak wspomnieć, iż Wydział Zamiejscowy w Ostrowi Mazowieckiej Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku, organizuje również spotkania dla otoczenia społeczno-gospodarczego ze swojego regionu. Spotkania te mają na celu poznanie potrzeb lokalnego rynku pracy. Zebrania z przedstawicielami pracodawców odbywają się cyklicznie (raz w roku), co potwierdzają przedstawione przez Uczelnię protokoły. W spotkaniach uczestniczą 2 firmy, które reprezentują branżę handlowo-usługową. Pracodawcy obecni na spotkaniu potwierdzili swój udział w tych spotkaniach, jednak nie byli w stanie stwierdzić, jakie dokładnie tematy były na nich poruszane.

Współpraca z otoczeniem zewnętrznym jest niesformalizowana i koncentruje się przede wszystkim na organizacji praktyk zawodowych oraz prowadzeniu wykładów praktycznych dla studentów kierunku ekonomia. Tematyka poruszana podczas wykładów jest zróżnicowana i dotyczy różnych obszarów działalności firm oraz możliwości rozwoju na rynku pracy.

Firmy pozytywnie wypowiadały się o studentach kierunku ekonomia. Niemniej, ich opinia może nie być w pełni obiektywna, ponieważ od pewnego czasu nie zatrudniają studentów na praktykę zawodową i mają z nimi kontakt jedynie podczas wykładów. Jest to spowodowane faktem, iż znaczna część studentów jest już aktywna zawodowo.

WSFiZ w Białymstoku organizuje również wydarzenie – Kongres Liderów Zmian, które cieszy się ogromnym powodzeniem wśród pracodawców. Mimo, iż jest to konferencja organizowana w Białymstoku, interesariusze zewnętrzni z regionu Ostrowi Mazowieckiej chętnie angażują się i dołączają do sympozjum. Pracodawcy obecni na spotkaniu z komisją PKA, bardzo wysoko ocenili organizację kongresu, przygotowanie merytoryczne oraz wartość dodaną, jaką niosą za sobą spotkania w tak szerokim gronie (połączenie środowiska akademickiego z otoczeniem społeczno-gospodarczym).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka wskazuje, iż region Ostrowi Mazowieckiej charakteryzuje się dużą ilością przedsiębiorstw z branży logistycznej i zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników stale rośnie. Z tego względu Uczelnia decyduje się, rozwijać relację z przedsiębiorcami z tej gałęzi biznesu. Jednak na podstawie przedstawionych dokumentów oraz spotkania z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, nie ma można jednoznacznie stwierdzić, iż Uczelnia nawiązuje takie relacje i rozwija swoją sieć kontaktów.

Uczelnia organizuje cykliczne wykłady z praktykami, podczas których studenci mają szansę poznać przedsiębiorców z regionu Ostrowi Mazowieckiej, ich potrzeby oraz wymagania. Przedstawiciele pracodawców chętnie dzielą się swoją wiedzą, doświadczenie oraz tym jak może wyglądać praca po zakończeniu edukacji. Pracodawcy oraz studenci bardzo pozytywnie wypowiadali się na temat tych spotkań. Obie strony widzą korzyści płynące z udziału w wykładach.

Interesariusze zewnętrzni, obecni podczas spotkania, odpowiadali na pytania bardzo lakonicznie, nie wdając się w szczegóły. Bardzo ogólnie opisywali swoją relację z Uczelnią oraz zakres w jakim współpracują. Pracodawcy nie współuczestniczą na etapie powstawania, weryfikacji efektów kształcenia i oceny prac dyplomowych. Wskazany obszar nie jest odpowiednio rozwinięty i stanowi słabą stronę opisywanych relacji. Firmy nie były również w stanie ocenić kompetencji studentów Wydziału Zamiejscowego w Ostrowi Mazowieckiej WSFiZ w Białymstoku. Ich opinie były pozytywne, jednak żadna z firm nie była w stanie podać faktycznych przykładów.

Warto również odnotować znaczącą liczbę przykładów bieżącej i niesformalizowanej współpracy, czy też bezpośrednich kontaktów. Najczęściej podczas takich rozmów, pracodawcy komunikują swoje potrzeby oraz pomysły dotyczące rozwoju kompetencji zawodowych studentów. Podczas spotkania z PKA, pracodawcy wspominali, iż na ich prośbę Uczelnia zorganizowała wykład dot. nieruchomości, jako że był to według nich obszar, w którym studenci powinni zdobyć kompetencje zawodowe.

Dobre praktyki

Zalecenia

- 1) Zaleca się, aby Wydział Zamiejscowy w Ostrowi Mazowieckiej Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku poszerzył listę firm, o organizację działające w branży logistycznej.
- 2) Zaleca się, aby jednostka sformalizowała relacje z najbliższym otoczeniem społeczno-gospodarczym, poprzez podpisanie ramowych umów o współpracy.
- 3) Jednostka powinna zaangażować interesariuszy zewnętrznych w proces przygotowywania przez studentów prac etapowych i dyplomowych oraz weryfikację efektów kształcenia.
- 4) Zaleca się, aby akredytowany kierunek poszerzył grono firm uczestniczących w spotkaniach z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego.

W odpowiedzi na raport z wizytacji (str. 15-17 odpowiedzi) Uczelnia poinformowała, że w celu sformalizowania relacji z najbliższym otoczeniem społeczno-gospodarczym podpisała ramowe umowy o współpracy z 5 niewielkimi przedsiębiorstwami, z których tylko trzy zlokalizowane są w Ostrowi Mazowieckiej. Natomiast podpisanie umów z przedsiębiorstwami z branży logistycznej zostało zaplanowane na dalszą część roku 2019. Biorąc pod uwagę brak odniesień do większości zaleceń dotyczących tego kryterium nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny tego kryterium.

Kryterium 6. Umieździarnodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Studenci Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku, w tym studenci Wydziału Zamiejscowego w Ostrowi Mazowieckiej mają możliwość wyjazdu na praktykę do organizacji znajdujących się w krajach objętych Programem Erasmus+. Na Wydziale znane są zasady wyjazdu jednak, z uwagi na to, że studenci studiów niestacjonarnych mają problem z dłuższą nieobecnością w pracy prawie nikt z tej możliwości nie korzysta.

Uczelnia oferuje wsparcie udziału studentów w wyjazdach zagranicznych, pokrywając część kosztów związanych z pobytem w innym państwie. Jedynym przykładem takiego działania jest uczestnictwo grupy studentów w kilkudniowym wyjeździe do Euroakademii w Tallinnie zrealizowanym w roku 2016. Wówczas osoby chętne udały się do uczelni partnerskiej wraz z nauczycielem akademickim WSFiZ, który prowadził tam zajęcia dydaktyczne. W wyjeździe uczestniczył jeden pracownik dydaktyczny ze stopniem doktora, jeden pracownik administracyjny oraz 3 studentów ocenianego kierunku studiów. Pracownik dydaktyczny prowadził w Tallinie zajęcia nt. *Ecotourism in Poland* oraz *Academic Business Incubators in Poland*. Na studia do Ostrowi Mazowieckiej nie przyjeżdżają żadeni studenci z zagranicy ani też nie są oferowane żadne zajęcia w językach obcych.

Ponadto, analiza prac egzaminacyjnych z języka angielskiego wskazuje na bardzo podstawowy poziom znajomości języka obcego przez studentów, co także stanowi istotną barierę w porozumiewaniu się zagranicą. Jednocześnie w programie studiów na ocenianym kierunku studiów nie jest prowadzony język obcy branżowy ani też żaden przedmiot nie jest wykładany w języku obcym.

Na ocenianym kierunku nie funkcjonuje realna wymiana międzynarodowa, natomiast studenci są do niej zachęcani przez władze Wydziału Nauk Ekonomicznych. Niemniej brakuje dodatkowych form tj. spotkania z uczestnikami programu Erasmus+, które powróciły po odbytych praktykach lub semestrze studiów. Procedura określająca zasady rekrutacji do programu została opracowana. Proponuje się zatem przedstawienie studentom przede wszystkim oferty staży zagranicznych w ramach wymian, które mogłyby być atrakcyjne dla osób aktywnych zawodowo.

Pracownicy Wydziału mogą wyjeżdżać w celu przeprowadzenia zajęć dydaktycznych w zagranicznej uczelni partnerskiej lub odbycia szkolenia prowadzącego do rozwoju i nabycia kwalifikacji zawodowych, odbywającego się w uczelni lub innej organizacji. W latach 2014-2018 zrealizowano łącznie 10 wyjazdów dydaktycznych, przy czym skorzystało z nich dwoje pracowników Wydziału. Dwoje pracowników skorzystało także z dwóch wyjazdów szkoleniowych. Wyjazdy te miały miejsce do państw europejskich (Estonia, Słowacja, Litwa, Malta, Portugalia), a także do państw azjatyckich (Turcja, Kazachstan).

W ofercie przedstawionej studentom ocenianego kierunku studiów brakuje krótkich wykładów realizowanych w języku obcym przez osoby przyjeżdżające do Polski. Jak wyjaśniły władze Uczelni, możliwość taka istnieje w siedzibie WSFiZ w Białymstoku. Na takie wykłady są zapraszani także studenci z Ostrowi Mazowieckiej, jednak nie są to działania związane bezpośrednio z oferowanym programem studiów na kierunku *ekonomia*.

Poziom umiędzynarodowienia procesu kształcenia na ocenianym kierunku przez ZO PKA jest niewielki. W programie studiów nie przewidziano zajęć prowadzonych w języku obcym. Jak wynika z rozmów przeprowadzonych ze studentami oraz Koordynatorem odpowiedzialnym za wymianę międzynarodową, na lektoratach nie pracuje się nad słownictwem i materiałami specjalistycznymi. Prowadzący nie proponują również uzupełniania niektórych wiadomości w oparciu o czasopisma obcojęzyczne. Wiedza ta mogłaby być cenna szczególnie dla studentów specjalizacji logistyka, która jest obecnie realizowana. Na ocenianym kierunku prowadzi zajęcia kilku pracowników dydaktycznych, którzy w ramach programu Erasmus+ uczestniczą w wyjazdach szkoleniowych lub dydaktycznych, prowadząc zajęcia dla studentów partnerskich uczeni zagranicznych. Mogliby zatem przekazywać wiedzę w języku obcym studentom kierunku ekonomia. Niemniej starają się oni przedstawiać studentom krótkie relacje z wyjazdów swoim studentom po powrocie.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku, w tym studenci Wydziału Zamiejscowego w Ostrowi Mazowieckiej mają możliwość wyjazdu na praktykę do organizacji znajdujących się w krajach objętych Programem Erasmus+, jednak nikt z tej możliwości nie korzysta. Niski poziom znajomości języka angielskiego nie umożliwia studentom korzystania z wartości dodanej w postaci umiędzynarodowienia studiów. Pracownicy Wydziału korzystają z wyjazdów dydaktycznych i szkoleniowych do uczelni partnerskich, przy czym są to najczęściej te same osoby. W ofercie przedstawionej studentom ocenianego kierunku studiów brakuje krótkich wykładów realizowanych w języku obcym przez osoby przyjeżdżające do Polski.

W ramach ocenianego kierunku nie przewidziano zajęć prowadzonych w języku obcym. Nie organizuje się także międzynarodowych konferencji ani sympozjów naukowych. Ponadto, żaden student nie skorzystał z oferty programu Erasmus+. Często jest spowodowane obowiązками związanymi z życiem zawodowym lub rodzinnym, jakie posiadają studenci ocenianego kierunku. Są oni informowani o zasadach rekrutacji oraz zachęcani do udziału w programie,

jednak wydaje się, że brakuje dodatkowych form wskazujących na korzyści płynące z mobilności międzynarodowej, szczególnie praktyk, które mogłyby zainteresować osoby aktywne zawodowo.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Należy wzmocnić kształcenie w zakresie języka obcego (preferowanego przez studentów i pracodawców), w celu podniesienia jego poziomu ogólnego i branżowego. W szczególności, zalecane jest rozpoczęcie pracy ze studentami nad słownictwem specjalistycznym, co zwiększy ich kompetencje oraz potencjał.
2. Należy wdrożyć dodatkowe formy zachęcania studentów do udziału w programie Erasmus+ lub krótkich wyjazdów naukowych z nauczycielami akademickim.
3. Należy wprowadzić krótkie spotkania w Ostrowi Mazowieckiej z osobami z zagranicy (nauczyciele studenci) przebywającymi w Uczelni oraz monitorować ich znaczenie dla umiędzynarodowienia studiów.

W odpowiedzi na raport z wizytacji (str. 17-18 odpowiedzi) Uczelnia poinformowała, że w celu zachęcania studentów do udziału w programie Erasmus+ od semestru letniego 2018/2019 na Wydziale odbywać się będą cykliczne spotkania z udziałem studentów i nauczycieli, którzy przyjeżdżają do Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białym Stoku w ramach tego programu. Uczelnia zgłosiła się także do udziału w projekcie „Health Literacy” planowanym do realizacji wspólnie z Uniwersytetem w Balikesir w Turcji. Nie sprecyzowano jednak na czym ów projekt miałby polegać. Ponadto, Dziekan Wydziału przekazał zalecenia nad pracą ze słownictwem branżowym nauczycielowi języka angielskiego jednak Uczelnia nie poinformowała na jakie konkretne działania te zalecenia się przełożyły. Biorąc pod uwagę w większości deklaratorywny charakter podjętych działań nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny tego kryterium.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Wydział Zamiejscowy w Ostrowi Mazowieckiej nie posiada odrębnej siedziby. Bazę dydaktyczno-naukową Wydziału Zamiejscowego w Ostrowi Mazowieckiej stanowi Zespół Szkół nr 1 przy ulicy Rubinkowskiego 8. Wydział ma do dyspozycji 4 sale dydaktyczne i pokój nauczycielski. Liczba miejsc w salach ćwiczeniowych i wykładowych jest dostosowana do liczby studentów ocenianego kierunku. Udostępnione jest także laboratorium komputerowe. W

tym samym budynku znajduje się również Dziekanat Wydziału wyposażony w niezbędne narzędzia jak: komputer z dostępem do systemu recto, kserokopiarkę ze skanerem i drukarką. Wyposażenie Wydziału obejmuje: meble i ławki szkolne, rzutniki multimedialne, komputery przenośne, rzutniki pisma i radiomagnetofon na potrzeby nauczania języka angielskiego. Sale dydaktyczne są tradycyjne, aczkolwiek zostały wyposażone w nowoczesną infrastrukturę audiowizualną (nagłośnienie, projektory multimedialne, ekrany) i tablice. W laboratorium komputerowym znajdują się komputery marki Dell ze standardowym wyposażeniem, związanym z systemem Windows, programami do tworzenia plików pdf, MS Office itp. Budynek nie posiada bezprzewodowego dostępu do internetu (Wi-Fi).

Siedziba Uczelni, w tym: rektoratu, kvestury, Biura Karier i rekrutacji ze względu na ograniczenia lokalowe znajduje się na kampusie w Białymstoku, co z perspektywy studentów buduje pewne bariery. Budynek, w którym odbywają się zajęcia na ocenianym kierunku studiów, pozwala na studiowanie osobom z niepełnosprawnościami. Brakuje tam windy, jednak przeszkoleni pracownicy Jednostki pomagają studentom w razie konieczności.

Władze Uczelni poszukiwały dla Wydziału właściwej lokalizacji, ale dotychczasowe możliwości wyboru w Ostrowi Mazowieckiej były ograniczone. Ponadto, niewielka liczba studentów oraz niestacjonarna forma kształcenia blokują podjęcie takiej decyzji. Infrastruktura Wydziału Zamiejscowego w Ostrowi Mazowieckiej w minimalnym poziomie zapewnia studentom warunki do studiowania. Ten minimalny poziom obejmuje: sale dydaktyczne wyposażone w projektory, mini bibliotekę znajdującą się w Dziekanacie Wydziału oraz laboratorium komputerowe. Studenci ocenianego kierunku mają ograniczony dostęp do stanowisk komputerowych. Na niektórych zajęciach się ich nie używa z powodu niewielkich umiejętności informatycznych grupy. Niemniej podczas realizacji zajęć z przedmiotów logistyka oraz rachunkowość, korzystano z programów komputerowych takich jak Platforma Trans E.U. oraz Płatnik. W budynku, w którym odbywają się zajęcia nie ma bezprzewodowej sieci internetowej. Zdobywanie efektów kształcenia na kierunku ekonomia wspomagane jest przez zastosowanie platformy Recto, która pozwala na umieszczanie materiałów edukacyjnych i komunikację studentów z prowadzącymi zajęcia. W rezultacie infrastruktura zapewniana przez Jednostkę tylko częściowo pozwala na realizację przez studentów zakładanych efektów kształcenia na kierunku ekonomia.

Infrastruktura Wydziału wspierana jest przez miejsca praktyk, które realizowane są przez studentów kierunku *ekonomia*. Miejsca praktyk takie jak: powiatowy urząd pracy, firma handlowa obejmująca handel detaliczny artykułami przemysłowymi, bank spółdzielczy w Wąsowie i w Ostrowi Mazowieckiej, Canexpol Sp. z o.o., Alpla Opakowania z Tworzyw Sztucznych Sp. z o.o., Fabryka Mebli FORTE S.A., Ostrowia Sp. z o.o. oraz AJINOMOTO POLAND Sp. z o.o. należy ocenić pozytywnie jako umożliwiające zapoznanie studentów z procesami zachodzącymi w rzeczywistym środowisku gospodarczym.

7.2.

Biblioteka Wydziału Nauk Ekonomicznych znajduje się w dziekanacie ze względu na graniczenia lokalowe. Zasoby biblioteczne znajdujące się w dziekanacie Wydziału w Ostrowi Mazowieckiej są bardzo skromne. Zajmują dwa regały w dziekanacie, przy czym niekiedy jest to kilkanaście egzemplarzy jednej książki, przy braku innych. Wizytacja bazy dydaktycznej wykazała, że zasoby biblioteczne znajdujące się w Ostrowi Mazowieckiej nie zawsze umożliwiają studentom dostęp do podstawowej literatury wskazywanej w sylabusach

przedmiotów. Potwierdzili to studenci ocenianego kierunku na spotkaniu z ZO PKA, którzy wskazali, że baza literatury dostępna w bibliotece jest niewielka. Przykładem jest brak następujących książek: B.Winiarski, *Polityka gospodarcza*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018; J. Stacewicz (red.), *Polityka gospodarcza jako gra w wyzwania i odpowiedzi rozwojowe*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2014; I. A. Koźmiński, W. Piotrowski (red.), *Zarządzanie. Teoria i praktyka*, PWN, Warszawa 2010. Jak wskazano książki te są dostępne w bibliotece uczelnianej w Białymstoku, jednak Wydział w Ostrowi Mazowieckiej ich nie posiada. Należy dokonać przeglądu literatury obowiązkowej zalecanej w sylabusach i dostosować posiadane zasoby tak, aby co najmniej jedna z pozycja z literatury podstawowej znalazła się w Ostrowi. W Bibliotece brakuje też aktualnych czasopism branżowych z zakresu logistyki i rachunkowości. Najczęściej zatem używa się materiałów elektronicznych do zdobywania efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku.

Oprócz zasobów bibliotecznych znajdujących się na Wydziale Zamiejscowym w Ostrowi Mazowieckiej, studenci mają do dyspozycji bibliotekę, która znajduje się w Wyższej Szkole Finansów i Zarządzania w Białymstoku. Księgozbiór biblioteki ma charakter uniwersalny ze szczególnym uwzględnieniem dyscyplin reprezentowanych na Uczelni. Zbiory liczą ponad 87 000 woluminów. W polityce gromadzenia największą wagę przywiązuje się do nabywania najnowszych materiałów źródłowych, monografii oraz wydawnictw o charakterze ogólnym z zakresu badań naukowych prowadzonych na Uczelni.

Studenci mają również możliwość wypożyczania książek z Biblioteki Głównej w Białymstoku. Zamówione książki są przywożone przez pracowników, którzy dojeżdżają na zajęcia z Białegostoku. Pracownicy Wydziału starają się na bieżąco przywozić wybrane przez studentów pozycje z biblioteki głównej znajdującej się na kampusie w Białymstoku. Zbiory udostępniane są w formie wypożyczeń na zewnątrz oraz w formie prezencyjnej na miejscu. W tym drugim przypadku studenci, udając się do Białegostoku, mogą skorzystać z czytelni multimedialnej z 12 stanowiskami komputerowymi z bezpłatnym dostępem do Internetu. Wiąże się to z możliwością korzystania drogą online z kilku tysięcy czasopism naukowych (serwis EBSCO) oraz baz bibliotecznych (Bazy Bibliograficzne Akademii Ekonomicznej w Krakowie, *Ekonomia i Nauki Społeczne*, *Lex Omega*), a także wielu wydawnictw na CD ROM-ach, takich jak archiwa czasopism (np. „Rzeczpospolita”, „Gazeta Wyborcza”), leksykony, encyklopedie, słowniki oraz programy do nauki języków obcych. Wydział utrzymuje również bliską współpracę z Miejską Biblioteką Publiczną w Ostrowi Mazowieckiej i na mocy zawartego porozumienia studenci mogą korzystać na szczególnie dogodnych warunkach z jej zbiorów.

Wizytacja bazy dydaktycznej w Ostrowi Mazowieckiej wykazała, zdecydowany brak jakiegokolwiek oprogramowania związanego z przedmiotami realizowanymi w programie studiów *ekonomia*. Chodzi to przede wszystkim o oprogramowanie do nauczania rachunkowości, naliczania plac czy podatków. Brak jest także oprogramowania związanego z realizowaną właśnie specjalnością logistyka, takich jak choćby giełda samochodowa, mapy cyfrowe ułatwiające planowanie podróży, program do analizy relacji z klientami czy zarządzania magazynem. Podczas spotkania ZO PKA z kadrą prowadzącą zajęcia na ocenianym kierunku studiów, pracownicy nie wyrażali pozytywnej opinii na temat stosowania oprogramowania specjalistycznego na zajęciach z rachunkowości i z przedmiotów logistycznych, co oznacza, że nie naciskają oni na Uczelnię w celu zapewnienia możliwości korzystania z profesjonalnego oprogramowania. Pracownicy argumentowali, że jest za wcześnie na stosowanie oprogramowania do rozwiązywania praktycznych problemów z rachunkowości.

Uczelnia w krótkim wyjaśnieniu bezpośrednio po wizytacji wskazała, że na Wydziale Zamiejscowym w Ostrowi Mazowieckiej na kierunku *ekonomia* korzystano z programów komputerowych takich jak: Pakiet Microsoft Office (Word, Excel, Power Point, One Note),

Płatnik, Sage Symfonia, Rewizor GT, Gratyfikant GT, Platforma Trans E.U. Wszystkie wymienione wyżej programy (poza MS Office, który jest zainstalowany na komputerach) były pobierane ze stron internetowych w wersji demo na czas trwania zajęć do darmowego korzystania przez studentów na zajęciach oraz organizowanych kursach (poza zajęciami). Komputery systematycznie były „czyszczone” w celu utrzymania sprzętu w nienagannym stanie. Polityka taka nie pozwala na weryfikację efektów kształcenia osiąganych przez studentów, ani też na budowanie umiejętności poprzez stopniową realizację sekwencji zadań na kolejnych zajęciach. Analiza zawartości sylabusów przedmiotów, prac zaliczeniowych oraz rozmowa z kadrą prowadzącą zajęcia z przedmiotów specjalnościowych nie potwierdza tych informacji.

7.3.

W raporcie samooceny oraz podczas wizytacji wyjaśniono, że w związku wynajmowaniem pomieszczeń od Zespołu Szkół oraz małą liczbą studentów, nie istniała potrzeba ku temu, aby w ostatnich latach rozbudować infrastrukturę. Baza naukowa oraz baza czasopism w bibliotece jest aktualizowana sporadycznie. W procesie tym są uwzględniane uwagi studentów, jednak ze względu na ograniczenia lokalowe oraz brak odrębnej siedziby Wydziału Nauk Ekonomicznych, infrastruktura nie jest rozwijana cyklicznie. Studenci nie mają możliwości anonimowego wyrażenia opinii o infrastrukturze, jednak na spotkaniu z ZO wskazali, że nie odczuwają potrzeby istnienia sformalizowanego sposobu zgłaszania uwag w tym obszarze. Władze Uczelnie organizują spotkania ze studentami, podczas których są pytani o poziom zadowolenia z infrastruktury oraz proszeni o ewentualne uwagi. Interesariusze wewnętrzni jednak nie posiadają wygórowanych oczekiwań i pozostają usatysfakcjonowani z warunków, z jakich korzystają. Wskazali na przykład sytuacji, kiedy sala dedykowana na zajęcia dydaktyczne z danego modułu zajęć była zbyt mała. Po zgłoszeniu tej kwestii do działu planowania, od następnych zajęć studenci odbywali zajęcia w innej sali, przystosowanej do większej liczby studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział ma do dyspozycji 4 sale dydaktyczne, laboratorium komputerowe i pokój nauczycielski. W Dziekanacie Wydziału znajduje się niewielka biblioteczka. Sale dydaktyczne są tradycyjne, aczkolwiek wyposażone w projektory multimedialne i tablice. W laboratorium komputerowym znajdują się komputery marki Dell ze standardowym oprogramowaniem biurowym. Budynek nie posiada bezprzewodowego dostępu do internetu. Zasoby biblioteczne znajdujące się w dziekanacie Wydziału w Ostrowi Mazowieckiej są bardzo skromne. Słabą stroną Wydziału jest brak pełnego dostępu do podstawowej literatury wskazywanej w sylabusach przedmiotów. W bibliotece brakuje też aktualnych czasopism branżowych z zakresu logistyki i rachunkowości. Słabą stroną jest także brak jakiegokolwiek oprogramowania związanego z przedmiotami realizowanymi w programie studiów *ekonomia*, zwłaszcza na specjalnościach rachunkowość i system podatkowy oraz logistyka. Infrastruktura jest traktowana jako „dana”, brakuje widocznych działań na rzecz jej rozwoju. Infrastruktura Wydziału Zamiejscowego w Ostrowi Mazowieckiej w minimalnym poziomie zapewnia studentom warunki do studiowania. Miejsca, w których studenci realizują praktyki są dobrane właściwie.

Infrastruktura zapewniana przez Jednostkę tylko częściowo umożliwia studentom ocenianego kierunku realizację zakładanych efektów kształcenia. Liczba miejsc w salach ćwiczeniowych i wykładowych dostosowana jest do liczby studentów. Jednostka nie może jednak w pełni zapewnić dostępu do literatury koniecznej do zdobywania zakładanych efektów kształcenia, ale stara się to uzupełniać to materiałami elektronicznymi. Jednak ze względu na ograniczenia finansowe oraz organizacyjne, władze Wydziału nie są w stanie cyklicznie rozwijać

infrastruktury. Tym niemniej, nie podejmuje się nawet doraźnych działań, które mogłyby poprawić stan infrastruktury.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Należy zweryfikować i dostosować zasoby biblioteczne do potrzeb studentów kierunku ekonomia.
2. Należy podjąć starania o zdobycie osobnego pomieszczenia, w którym znajdowałaby się cyklicznie uzupełniania biblioteka wydziałowa.
3. Należy zadbać o właściwy dostęp studentów do oprogramowania branżowego, stosowanego przez przedsiębiorstwa z regionu oraz dokumentowanie postępów studentów w tym zakresie.
4. Należy położyć nacisk na użycie komputerów podczas zajęć, pomimo niewielkich umiejętności informatycznych niektórych studentów.
5. Należy podjąć starania, we współpracy z władzami Zespołu Szkół nr 1, o założenie bezprzewodowej sieci internetowej.

W odpowiedzi na raport z wizytacji (str. 18-19 odpowiedzi) Uczelnia poinformowała, iż zasoby biblioteczne zostaną uzupełnione zgodnie z literaturą wskazaną w sylabusach do drugiego tygodnia marca 2019. Ponadto, zadeklarowano, że podjęte zostaną rozmowy z dyrektorem szkoły, w której Uczelnia wynajmuje pomieszczenia by udostępniono oddzielne pomieszczenie lub wynajęto większe na potrzeby Dziekanatu i biblioteki Wydziału. Ponadto, Rektor Uczelni podpisał umowę z miejscowym specjalistą z dziedziny informatyki w celu pomocy wykładowcom przy instalowaniu koniecznego oprogramowania i utrzymywania sprzętu komputerowego we właściwym stanie. Uczelnia zadeklarowała również, że w miarę możliwości w bliżej nieokreślonej przyszłości podejmie starania by zakupić specjalistyczne programy do logistyki, rachunkowości oraz podatków. Uczelnia podpisała również umowę z Orange Polska S.A. w celu utworzenia sieci bezprzewodowej na terenie Wydziału. Biorąc pod uwagę w większości deklaracyjny charakter podjętych działań nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny tego kryterium.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w osiągnięciu efektów kształcenia. Studenci są zachęceni do osiągnięcia jak najwyższych wyników w nauce poprzez możliwość ubiegania się o stypendium naukowe. Studenci na początku semestru otrzymują informację o możliwości starania się o świadczenia pomocy materialnej. Zasady ubiegania się o stypendia socjalne, stypendia rektora, zapomogi losowe, stypendia dla osób z niepełnosprawnościami, czy zwolnienia z opłaty czesnego są dla studentów kierunku ekonomia dostępne i zrozumiałe.

Niemniej, studenci nie zawsze pamiętają o swoich możliwościach, zatem należy regularnie o nich przypominać. Studenci mogą liczyć na pomoc pracowników dziekanatu podczas składania wniosków stypendialnych.

Informacja o dyżurach oraz konsultacjach nauczycieli akademickich, podczas których interesariusze wewnętrzni mogą pracować nad zaległościami lub omówić prace okresowe i semestralne jest szeroko rozpowszechniona. Oprócz bezpośredniego kontaktu, studenci mają możliwość komunikacji z prowadzącymi poprzez pocztę elektroniczną, co przyspiesza i ułatwia łączność studentom studiów niestacjonarnych. Na ocenianym kierunku nie został powołany opiekun roku, ale wszystkie bieżące kwestie są podejmowane przez władze Wydziału. Studenci kierunku ekonomia zwrócili szczególną uwagę na przychylne podejście prowadzących zajęcia do studentów. Nauczyciele akademicki są otwarci na ich potrzeby i oczekiwania.

Studenci wskazali, że godziny otwarcia dziekanatu są dostosowane do ich potrzeb. Wiele spraw mogą rozwiązać także mailowo lub telefonicznie. Studenci na spotkaniu z ZO wskazali, że harmonogram zjazdów jest ogłaszany odpowiednio wcześniej, a plan zajęć jest zgodny z higieną procesu nauczania. Studenci mają ogólną wiedzę o świadczeniach i udogodnieniach przysługujących studentom z niepełnosprawnościami. Budynek, w którym odbywają się zajęcia nie jest w pełni przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (brakuje m.in. windy), ale Jednostka szkoli pracowników, którzy, jeśli jest taka potrzeba, przyjeżdżają z Białegostoku i pomagają studentom np. w przemieszczaniu się. Opiekę nad studentami niepełnosprawnymi sprawuje Dziekan Wydziału. W zależności od stopnia niepełnosprawności, która mogłaby utrudniać odbywanie zajęć w normalnym trybie, Uczelnia stwarza możliwość odbywania studiów na kierunku ekonomia według indywidualnej organizacji studiów.

Za wsparcie studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy odpowiedzialna jest jednostka uczelniana, jaką jest Biuro Karier działające w WSFiZ w Białymstoku. Wydział Zamiejscowy w Ostrowi Mazowieckiej nie prowadzi dodatkowej działalności w tym obszarze. W jednostce macierzystej funkcjonuje Biuro Karier, które koncentruje się na przygotowaniu studentów do wejścia na rynek pracy i oferuje pomoc w kształtowaniu ścieżki zawodowej. Dysponuje ono ofertami pracy dla studentów i absolwentów kierunku. Działalność Biura Karier polega przede wszystkim na doradztwie zawodowym, wsparciu w zakresie tworzenia dokumentów aplikacyjnych, pośrednictwie ofert pracy oraz prowadzeniu wykładów w ramach cyklu Akademia Dobrych Praktyk. Organizuje ono również szereg zajęć oraz szkoleń z zakresu np. autoprezentacji, pisania CV, które są szczególnie przydatne podczas szukania zatrudnienia. Niemniej odbywają się one w Białymstoku, zatem studenci ocenianego kierunku mają do nich ograniczony dostęp.

Podczas spotkania z ZO PKA, studenci wspominali, iż nie korzystają z usług Biura Karier, ponieważ nie wiedzą czym się ono zajmuje oraz w jakich obszarach mogą otrzymać od niego wsparcie. Studenci wyrazili chęć udziału w zajęciach dotyczących wejścia na rynek pracy, warsztatów tworzenia CV oraz symulacji rozmów kwalifikacyjnych. Obecnie kontakt ze studentami Wydziału Zamiejscowego w Ostrowi Mazowieckiej Wyższej Szkoły Finansów Zarządzania w Białymstoku odbywa się drogą mailową oraz poprzez kanały social media tzn. Facebook, Instagram. Biuro Karier stworzyło również platformę <http://otwartebiurokarier.pl>, do której każdy student może się zarejestrować i stworzyć własne konto. Platforma analizując dane, które uzupełnił student, linkuje go z odpowiednimi ofertami pracy, które spełniają jego oczekiwania, a z drugiej strony odpowiadają jego kompetencjom. Informacje dotyczące tego narzędzia zostały wysłane do studentów jedynie drogą mailową. Na ten moment 31 studentów zarejestrowało się na platformie Otwartego Biura Karier.

Za organizację praktyk odpowiada Dziekan Wydziału. Jednostka od tego roku akademickiego posiada rozbudowaną w stosunku do poprzedniej procedurę służącą m.in. weryfikacji wybranego miejsca odbywania praktyk oraz obowiązków wykonywanych przez

studentów. Wielu z nich pracuje zawodowo m.in. w firmach logistycznych oraz biurach rachunkowych. Władze często przychylają się do próśb o uznanie praktyk w ramach realizowanych zadań w miejscach pracy.

Przy Wydziale Zamiejscowym w Ostrowi Mazowieckiej od 10 lat funkcjonuje Koło Naukowe „Economy&Society”. Obecnie liczy ono 110 członków, w tym 30 zwyczajnych i 80 honorowych. Są nimi zarówno studenci jak i absolwenci, a także osoby związane z nauką i szkolnictwem wyższym. Prezesem Koła jest Dziekan Wydziału, zaś Wiceprezesem i Sekretarzem – studenci. Takie rozwiązanie zostało umotywowane chęcią dynamicznego działania, jednak może ono w pewnym stopniu odebrać studentom decyzyjność i chęć podejmowania inicjatyw. Poprzez działanie w Kole studenci mogą przede wszystkim pogłębić wiedzę z szeroko rozumianej ekonomii, prowadzić badania oraz publikować artykuły m.in. w Gazecie Finansowej, Wydawnictwie Difin, czy Wydawnictwie Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku.

W Jednostce działa samorząd, reprezentujący ogół studentów Wydziału Nauk Ekonomicznych Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku. Jest on konstituowany na początku roku akademickiego. Samorząd studencki organizuje życie kulturalne dla studentów ocenianego kierunku, a także stara się angażować w przygotowanie Kongresu Liderów Zmian, podczas którego studenci uczestniczą w spotkaniach, warsztatach, wykładach z praktykami. Każdego roli przeprowadzają również szkolenie z zakresu znajomości praw i obowiązków skierowane do studentów I roku. Samorząd studencki na spotkaniu z ZO wskazał, że przed podjęciem uchwał związanych ze zmianami w planie i programie kształcenia na kierunku ekonomia samorząd studencki nie jest informowany o propozycjach modyfikacji. Są one przedstawiane i dyskutowane na Radzie Wydziału. Studenci mają zatem ograniczoną możliwość omówienia zmian. Ponadto, samorząd nie posiada przedstawiciela w Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia, która przygotowuje m.in. roczne sprawozdanie z działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Regularnie (3 razy w semestrze) odbywają się wykłady piątkowe z praktykami. Ich tematy są one konsultowane ze studentami. Jest to bardzo dobra i wyróżniana przez studentów inicjatywa. Wśród podejmowanych kwestii dominują jednak te związane z rachunkowością i ubezpieczeniami. Brak natomiast tematów poświęconych logistyce, pomimo realizowanej specjalizacji logistycznej. Uwagi studentów są również uwzględniane w przypadku wyboru metody prowadzenia zajęć. Na wniosek grupy zrezygnowano z metody e-learningowej na przedmiocie prawo. Wcześniejsze rozwiązanie miało negatywny wpływ na zapoznanie się z materiałem oraz oceny końcowe. Niemniej studenci nie posiadają możliwości wyboru opiekunów prac dyplomowych. Promotorem zostaje tylko jeden nauczyciel akademicki. Niekiedy dochodzi do sytuacji, w której jego zainteresowania naukowe nie są zbieżne z tematyką specjalności realizowanej przez studentów.

8.2.

Studenci poprzez ankietę oceny zajęć wypełnianą na koniec każdego semestru mogą wypowiedzieć na temat takich kwestii jak: dostępność w czasie konsultacji i dyżurów prowadzącego, jego przygotowanie do zajęć, wiedzę merytoryczną, punktualność rozpoczynania i kończenia zajęć, kulturę osobistą, poszanowanie godności studentów, formę prowadzenia zajęć, zrozumiały sposób wykładania. Swoją opinię wyrażają za pomocą pięciostopniowej skali ocen. Wyniki są analizowane przez władze Wydziału. W przypadku konieczności podejmuje się odpowiednie działania tj. zmiana metody prowadzenia zajęć, czy wprowadzenie nowego przedmiotu do wyboru np. rynku nieruchomości. Studenci są informowani o tych inicjatywach. Nie przewidziano ankiety lub innej formy wypowiedzi, gdzie studenci mogliby ocenić pracę dziekanatu oraz innych jednostek administracyjnych. Najczęściej jednak opinia studentów jest badana podczas spotkań organizowanych przez

władze Wydziału, w bezpośrednich rozmowach oraz podczas zajęć i konsultacji. Niekiedy studenci zgłaszają samodzielnie swoje uwagi w dziekanacie dotyczące m.in. kolidujących terminach egzaminów. Postulaty te są natychmiastowo uwzględniane przez pracowników administracyjnych.

Władze Wydziału starają się dopasować do potrzeb i możliwości swoich studentów. Uruchomiono studia podyplomowe na ich prośbę (w Ostrowi nie ma studiów II stopnia). Są one dopasowane do regionalnego rynku pracy. Studenci przyznali, że nie stać ich na opłatę tak wysokiego czesnego. Władze Wydziału zaoferowały zatem korzystną cenę dla absolwentów kierunku. Prowadzone są również hospitacje praktyk i rozmowy telefoniczne z instytucjami, gdzie studenci zaliczają praktykę poprzez wykonywanie swoich obowiązków zawodowych w celu weryfikacji tych miejsc i aktualizacji listy instytucji. W ten sposób władze Wydziału starają się doskonalić wsparcie udzielane studentom podczas ich funkcjonowania na rynku pracy.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci ocenianego kierunku są wspierani przez Jednostkę w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Szczególnie uzdolnieni studenci mogą liczyć na wsparcie finansowe Jednostki. Studenci posiadają informacje związane z ubieganiem się o świadczenia pomocy materialnej. Samorząd studencki oraz członkowie ruchu naukowego są wspierani przez Jednostkę merytorycznie i finansowo. Niemniej pojawiają się obszary, gdzie studenci nie mogą w pełni podejmować samodzielnych decyzji np. opiniowanie programów kształcenia na Radach Wydziału oraz zarząd koła naukowego. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na indywidualną organizację studiów. Interesariusze wewnętrzni na spotkaniu z ZO pozytywnie ocenili obsługę administracyjną Jednostki, jednak wskazali również, że nie posiadają pełnych informacji o różnych formach wsparcia funkcjonujących w Białymstoku tj. szkolenia Biura Karier. Jednostka w doskonaleniu systemu wsparcia studentów stara się uwzględnić potrzeby i oczekiwania studentów. Biuro Karier posiada ogólną ofertę skierowaną do wszystkich studentów uczelni, bez uwzględnienia szczególnych wymagań studentów ekonomii w Ostrowi Mazowieckiej, które wynikają z uwarunkowań lokalnego rynku pracy. Jednak pracownicy BK są chętni, aby poznać lokalne potrzeby studentów i dostosować do nich swoją ofertę. Biuro Karier jest również odpowiedzialne za agregację ankiet dotyczących opinii absolwentów WSiFiZ. Ankieta jest dostępna dla wszystkich absolwentów na stronie uczelni. Każdy ze studentów jest zobowiązany do wypełnienia ankiety, ponieważ na jej podstawie otrzymuje podpis z BK na karcie obiegowej. BK jest jednostką, która zbiera dane, jednak nie analizuje ich dalej, ponieważ leży to w gestii lokalnych Władz. Wydział Zamiejscowy w Ostrowi Mazowieckiej nie pobiera tych danych, a co za tym idzie nie wykorzystuje ich do usprawnienia funkcjonowania jednostki akredytacyjnej.

Dobre praktyki

- 1) Dobrą praktyką jest stworzenie platformy linkującej studentów z odpowiednimi ofertami pracy. Algorytm ten usprawnia i przyspiesza pracę BK, a w efekcie student w realnym czasie otrzymuje informacje o dostępnych ofertach, na które może zaaplikować, bez obawy, iż nie spełnia wymagań danego stanowiska.
- 2) Duża częstotliwość organizowanych spotkań ze studentami oraz bezpośredni, partnerski kontakt w relacji nauczyciel akademicki – student.

Zalecenia

- 1) Włączyć przedstawiciela studentów w skład Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia.
- 2) Przesyłać studentom funkcjonującym w Radzie Wydziału projektu zmian w programie kształcenia z odpowiednim wyprzedzeniem.
- 3) Zaleca się, aby BK usprawniło sposób komunikacji ze studentami oraz aktywnie promowało swoje usługi wśród studentów kierunku ekonomia Wydziału Zamiejscowego w Ostrowi Mazowieckiej, pokazując im korzyści, jakie płyną z korzystania z ich usług. W szczególności, należy zaadoptować lub przenieść część inicjatyw np. Biura Karier do Wydziału Zamiejscowego w Ostrowi Mazowieckiej.
- 4) Uruchomić anonimowe narzędzia np. ankiety, dzięki której studenci będą mogli oceniać pracę jednostek administracyjnych, czy infrastrukturę oraz zgłaszać uwagi do tych obszarów. Zaleca się, aby akredytowana jednostka poddawała analizie ankiety wypełniane przez absolwentów, oraz korzystała z nich przy okazji podejmowania decyzji dotyczących kierunku rozwoju Uczelni.

W odpowiedzi na raport z wizytacji (str. 19-20 odpowiedzi) Uczelnia poinformowała, iż anonimowe ankiety będą w bliżej nieokreślonej przyszłości umieszczone na stronie internetowej w zakładce „Jakość Kształcenia” i będzie mógł je wypełnić każdy student oraz absolwent Wydziału Zamiejscowego w Ostrowi Mazowieckiej w celu wyrażenia opinii na temat kierunku ekonomia. Ponadto, wnioski z analizy ankiet mają być umieszczane w sprawozdaniu Wydziałowej Komisji Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia co ma pomóc Dziekanowi Wydziału w podejmowaniu decyzji dotyczących kierunków rozwoju Wydziału i doskonalenia kształcenia na prowadzonym przez Wydział kierunku. Biorąc pod uwagę w większości deklaracyjny charakter podjętych działań nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny tego kryterium.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

PKA w 2018 r. będzie po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Ostatnie oceny PKA wyglądały następująco: negatywna (16.06.2011) i warunkowa (22.09.2011). Prezydium PKA w Uchwale Nr 467/2012 z dn. 25.10.2012 r. w sprawie powtórnej oceny jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia na Wydziale Nauk Ekonomicznych w Ostrowi Mazowieckiej Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku wydało ocenę pozytywną.

Zalecenia i uwagi z raportu ZO PKA z wizytacji w 2012 r.	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
konieczność pełnego dostosowania prowadzonego kształcenia do przyjętego profilu praktycznego, w szczególności weryfikowania efektów kształcenia	Zgodnie zobowiązującymi przepisami prawa praktyka zawodowa studentów zwiększona została do 3 miesięcy, a od 1.10.2019r. do 6 miesięcy w toku studiów. Studenci mają możliwość samodzielnego wyboru miejsca odbycia praktyki – zgodnie z kierunkiem studiów (lub Uczelnia pomaga w znalezieniu miejsca odbycia praktyki) bądź istnieje możliwość uznania wykonywanej pracy zawodowej jako praktyki, jeżeli jest to koherentne z założeniami kierunku studiów.

	Po każdym r. a. sporządzane jest przez Wydział sprawozdanie WSZiDJK, które określa podjęte działania oraz wnioski i zalecenia w celu doskonalenia osiągania i weryfikacji efektów kształcenia.
w programie kształcenia brakuje wyraźnego wyeksponowania praktycznych efektów kształcenia, które byłyby adekwatne do deklarowanego profilu praktycznego	Wyróżnikiem praktycznych efektów kształcenia są przede wszystkim: 1) same w sobie praktyki zawodowe (21 ECTS), 2) moduł przedmiotów „Funkcjonowanie i rozwój gospodarki” (10 ECTS) realizowany przez osoby z otoczenia społeczno-gospodarczego – posiadające wiedzę i umiejętności praktyczne (praktycy/pragmatycy), 3) moduł przedmiotów specjalnościowych (20 ECTS), którego założeniem jest przekazanie przez nauczyciela, a osiągnięcie praktycznych przez studentów efektów uczenia się założonych dla przedmiotów, 4) seminarium dyplomowe (15 ECTS) student decydując się na pisanie pracy dyplomowej bierze pod uwagę aspekt modułu specjalnościowego, praktyki zawodowej i możliwość pozyskania materiałów do pisanie pracy dyplomowej. Reasumując 66 ECTS realizowanych jest z dużym naciskiem na „praktyczność”, innym elementem „praktyczności” kierunku studiów jest realizacja projektów do poszczególnych przedmiotów i konsultacja z osobami odpowiedzialnymi za przedmiot. Kolejną wartością profilu praktycznego są przedmioty realizowane przez nauczycieli w bezpośrednim kontakcie ze studentami, którzy poza pracą na uczelni realizują własną pracę zawodową. Nauczyciele mają możliwość przedstawienia „problemu, aspektu” podejmowanego na poszczególnych przedmiotach (pojedyncze tematach na zjazdach) - praktycznych zagadnień wykorzystywanych, z którymi spotykają się na co dzień.
zbyt mały jest wymiar praktyk zawodowych (120h, 3 tyg. po 40h), który należy zwiększyć	Od r. a. 2014/15 dokonano zwiększenia liczby godzin praktyki zawodowej ze 120 do 480h na okres 3 m-cy, tj. po 160h w m-cu. Zwiększono tym samym liczbę punktów ECTS z 10 na 21.
zbyt mały jest wymiar przedmiotów realizowanych przez praktyków i ekspertów gospodarczych (80h wykładów organizowanych w organizacjach gospodarczych), a także przedmiotów realizowanych w środowisku biznesowym, który należy zwiększyć	Praktycznie wszystkie przedmioty występujące w planie studiów na kierunku „ekonomia” realizowane są przez osoby posiadające doświadczenie praktyczne zdobyte poza uczelnią począwszy od przedmiotów podstawowych poprzez kierunkowe, a w szczególności przedmioty do wyboru, np.: moduł specjalnościowy, praktyka zawodowa, funkcjonowanie i rozwój organizacji oraz seminarium dyplomowe. Można pokusić się o zwiększenie przedmiotów do wyboru.

wątpliwości budzą proporcje wymiaru godzin realizowanych w trakcie studiów z udziałem nauczyciela (1125h) i bez udziału nauczyciela (aż 3375h), a w planie studiów nie wyeksponowano godzin pracy własnej studenta	Zgodnie z planem studiów dla r. a. 2018/19 wykłady stanowią 457h, ćwiczenia 429h, co daje w sumie 886h z udziałem nauczyciela. Wprowadzono dodatkowo w planie studiów projekty 243h oraz pracę własną studenta – 3370 godzin.
wymiar pkt. ECTS przydzielonych praktyce zawodowej wynosi 10 i jest zbyt wysoki w relacji do czasu jej odbywania (120h)	Zwiększone zostały punkty ECTS przypisane dla praktyki zawodowej, które wynoszą łącznie 21 ECTS na cały tok studiów. Studenci odbywają praktyki przez 3 semestry i dla każdego z semestrów przydzielone jest 7 ECTS.
modułowi wykładów z praktykami „Funkcjonowanie i rozwój podmiotów gospodarczych” przypisano tylko 10 pkt. ECTS. Należy rozważyć po pierwsze czy forma wykładu jest optymalna dla studiów o profilu praktycznym oraz czy ich wymiar (80h - 5 wykładów, po jednym 16-godzinnym, realizowanych w semestrach I-V) jest zadowalający	Moduł „ <i>Funkcjonowanie i rozwój podmiotów gospodarczych</i> ” realizowany jest poprzez zajęcia prowadzone przez osoby z doświadczeniem praktycznym w wymiarze 80h przez 5 sem. W każdym semestrze odbywają się 3 wykłady z różnymi przedstawicielami podmiotów gospodarczych. Pierwsze dwa zajęcia trwają po 5h natomiast trzeci wykład 6h, co daje łączną liczbę na semestr 16h.
brakuje sylabusów zarówno ww. wykładów, jak i sylabusa praktyki zawodowej, co należy pilnie uzupełnić	Sylabusy dot. praktyk zawodowych studentów oraz zajęć realizowanych z udziałem osób posiadających doświadczenie praktyczne sporządzane są systematycznie dla każdego r. a.
zwraca uwagę nie zawsze właściwa obsada zajęć, np. etnomuzykologowi powierzono zajęcia z socjologii i psychologii	Zajęcia realizowane są przez nauczycieli akademickich posiadających kompetencje i doświadczenie zdobyte poza Uczelnią, np.: • Dyr. Departamentu Rozwoju Regionalnego (Urząd Marszałkowski Woj. Podlaskiego), Z-ca Dyr. Współpracy z Zagranicą i Promocji, (Centrum Obsługi Inwestora/Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów); • biegły rewident, Prezes Regionalnego Oddziału w Białymstoku PIBR; • członek rad nadzorczych, w tym reprezentant gminy Białystok i innych spółek Skarbu Państwa; • specjalista ds. wdrażania systemów informatycznych. Nauczyciele prowadzący zajęcia ze studentami dobierani są w taki sposób, aby mogli podzielić się swoją wiedzą, umiejętnościami oraz postawą społeczną w sposób pozwalający osiągnąć efekty kształcenia zaprojektowane dla danego przedmiotu studiów.
perspektywy utrzymania kształcenia na tym kierunku wydają się wątpliwe, z uwagi na drastycznie malejącą liczbę kandydatów na studia	Od 2013r. po objęciu Wydziału przez nowego Dziekana liczba studentów utrzymuje się na poziomie +/- 50 studentów na kierunku studiów. W bieżącym r. a. 2018/19 na I roku studiuje 24 osoby, na II roku 14 osób, na III roku 16 osób, w sumie 54 studentów. Poza tym na Wydziale realizowane są różne kursy, np.: Zamówienia publiczne, Kurs obsługi

	programu Płatnik, Kurs obsługi programu finansowo-księgowego Symfonia. Dodatkowo uruchamiane są zgodnie z zapotrzebowaniem studia podyplomowe, np.: Kadry i płace – praktyka stosowana, Rachunkowość i podatki, Organizacja i zarządzanie oświatą, Zarządzanie w ochronie zdrowia.
--	--

Wnioski: Władze Uczelni i Wydziału podjęły działania doskonalące w obszarach objętych zaleceniami z poprzedniej oceny PKA, przede wszystkim w zakresie: pełnego dostosowania prowadzonego kształcenia do przyjętego profilu praktycznego, a w szczególności weryfikowania efektów kształcenia; wyeksponowania w programie kształcenia praktycznych efektów kształcenia; zwiększenia wymiaru: praktyk zawodowych, przedmiotów realizowanych przez praktyków i ekspertów gospodarczych oraz przedmiotów realizowanych w środowisku biznesowym, godzin realizowanych w trakcie studiów z udziałem nauczyciela; zmiany realizacji modułu „*Funkcjonowanie i rozwój podmiotów gospodarczych*”; uzupełniania sylabusów dot. praktyk zawodowych oraz zajęć realizowanych z udziałem praktyków; zmiany obsady zajęć.

Niemniej jednak zdaniem ZO PKA powyższe działania doskonalące, podjęte przez Uczelnię i Wydziału w obszarach objętych zaleceniami z poprzedniej oceny PKA, są nadal niewystarczające i wymagają kontynuacji oraz intensyfikacji w celu uzupełnienia wszystkich braków opisanych szczegółowo w poszczególnych kryteriach raportu.